

ARKEOL. OS. 127/14.6.2007

M

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

ARKEOLOGINEN OSAINVENTOINTI NOKIAN KEHON PAPPILAN JA LATOSAAREN ALUEELLA

Kalle Luoto

2006

Pirkanmaan maakuntamuseo/

Kulttuuriympäristö yksikkö

nähty 30.4.07/2007

SISÄLLYSLUETTELO

ARKEOLOGINEN OSAINVENTOINTI NOKIAN KEHON PAPPILAN JA

LATOSAAREN ALUEELLA	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
JOHDANTO	4
TUTKIMUSHISTORIA	5
Kehon röykkiöalue	7
Latosaari	8
Sotkanlinna	9
Kehon Kirkkosaari	10
Kivikautiset asuinpaikat Liukuslahti ja Sotkanvirta.....	10
Kehon Pappilan historiallinen tausta	11
INVENTOINTIALUEEN KUVAUS	11
INVENTOINTITYÖN KUVAUS	12
Pappilan peltoalue.....	13
Latosaari	14
Pappilan pihapiiri.....	15
INVENTOINTIKOhteet	16
1. KEHO (HAUTAPAIKAT-HAUTARÖYKKIÖT-RAUTAKAUSI).....	16
Röykkiö 1	19
Röykkiö 2	19
Röykkiö 3	20
Röykkiö 4	21
2. KEHO 2 (ASUINPAIKAT-KIVIKAUSI).....	22
Koekuopat	25
3. LATOSAARI 1 (ASUINPAIKAT – KIVIKAUSI).....	32
Koekuopat	35
4. LATOSAARI 2 (KIVIRAKENTEET – RÖYKKIÖT - AJOITTAMATON).....	38
Kiviraunio 1	42
Kiviraunio 2	42
Kiviraunio 3	42

5. LATOSAARI 3 (IRTOLÖYTÖPAIKKA - KIVIKAUSI).....	44
HAVAINTOKOhteet LATOSAARESSA	47
Maakumpu	47
Kaksi maakuoppa.....	48
Niemenkärki Latosaaren pohjoisosassa.....	48
Niemi Latosaaren luoteisosassa.....	50
YHTEENVETO.....	51
LYHENTEET	53
LÄHDELUETTELO	53
Arkistolähteet.....	53
Kirjallisuus	54
KARTAT.....	54
KARTTALUETTELO	55
NEGATIIVILUETTELO	56
NEGATIIVILUETTELO	56
DIGITAALIKUVALUETTELO.....	58
KARTAT.....	62
LIITTEET	72
Liite 1: Löytöluettelo <i>poistettu</i>	72

JOHDANTO

Nokian seurakunta ja Nokian kaupunki kävivät vuonna 2006 neuvotteluja Kehon alueen asemakaavan muuttamisesta. Kaavamuutos tulisi koskemaan myös läheistä Latosaarta. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoi alueen osainventoinnin tarpeelliseksi, koska Kehon Pappilan alueella sijaitsee rautakautisia röykkiöitä ja alueen välittömästä läheisyydestä tunnetaan useita muita muinaisjäännöskohteita.

Tutkimusta tekemään Pirkanmaan maakuntamuseo palkkasi tutkijaksi FM Kalle Luodon ja apulaistutkijaksi HuK Hanna-Leena Salmisen. Heidän lisäksi Kehon alueella tehtyihin kenttätöihin osallistu Tamperelainen arkeologian harrastaja Riia Saarinen. Tutkimuksen kokonaiskustannukset olivat 5450 euroa +alv. Tutkimukset rahoitti Nokian seurakunta. Tutkimuksen kenttätyöt tehtiin 4.-6.9, 19.9, 22.9. ja 13.10.2006. Tehty osainventory perustui arkistolähteisiin ja kohteiden havainnointiin maastossa. Tutkimuksen yhteydessä ei suoritettu tunnettuja röykkiökohteita rajaavia koekaivauksia.

Varhaisimmat merkit ihmistoiminnasta Liukuslahden rannoilla ajoittuvat kivikaudelle. Rautakauden toiminnasta Kehon alueella kertovat kiven ja maan sekaiset röykkiöt. Nykyisin Liukuslahden röykkiöt on jaettu hallinnollisesti kuuluvaksi kahteen eri muinaisjäännöskokonaisuuteen, Sotkanlinna ja Kehon Pappilan alueeseen. Kehon Pappilan alueelta tunnetaan kolme rautakaudelle ajoittuvaa röykkiötä ja niihin liittyviä rakenteita. Historiallisella ajalla Kehon alueella on sijainnut Viikin kartanon lampuotitila. Pirkkalan kappalaiselle hankittiin virkatalo Kehosta vuonna 1695.

Kehon tunnettujen rautakautisten röykkiöiden lisäksi osainventointialueella havaittiin merkkejä alueen kivikautisesta asutuksesta Kehon rantapelloilta, pappilan pihapiiristä ja Latosaaresta. Latosaaresta tarkastettiin 1900-luvun alussa havaittu maakumpu ja havaittiin saaren etelärannalla mahdollisesti esihistoriallisia kiviraunioita.

Tampereella 29.12.2006

FM Kalle Luoto

Paikka päiväys Inventoinnin suorittajan nimikirjoitus

**Kartta 1: Nokia, Keho. Tutkimusalueen sijaintikartta. MK
1:200000**

Nokia, Keho, Pappila

Pohjakartta: Maantiekartta 1:500 000

Osainventointi 2006

PerusCD Häme (Versio 99)

Kalle Luoto

© Maanmittauslaitos (PiSa lupa 75/4033/1999)

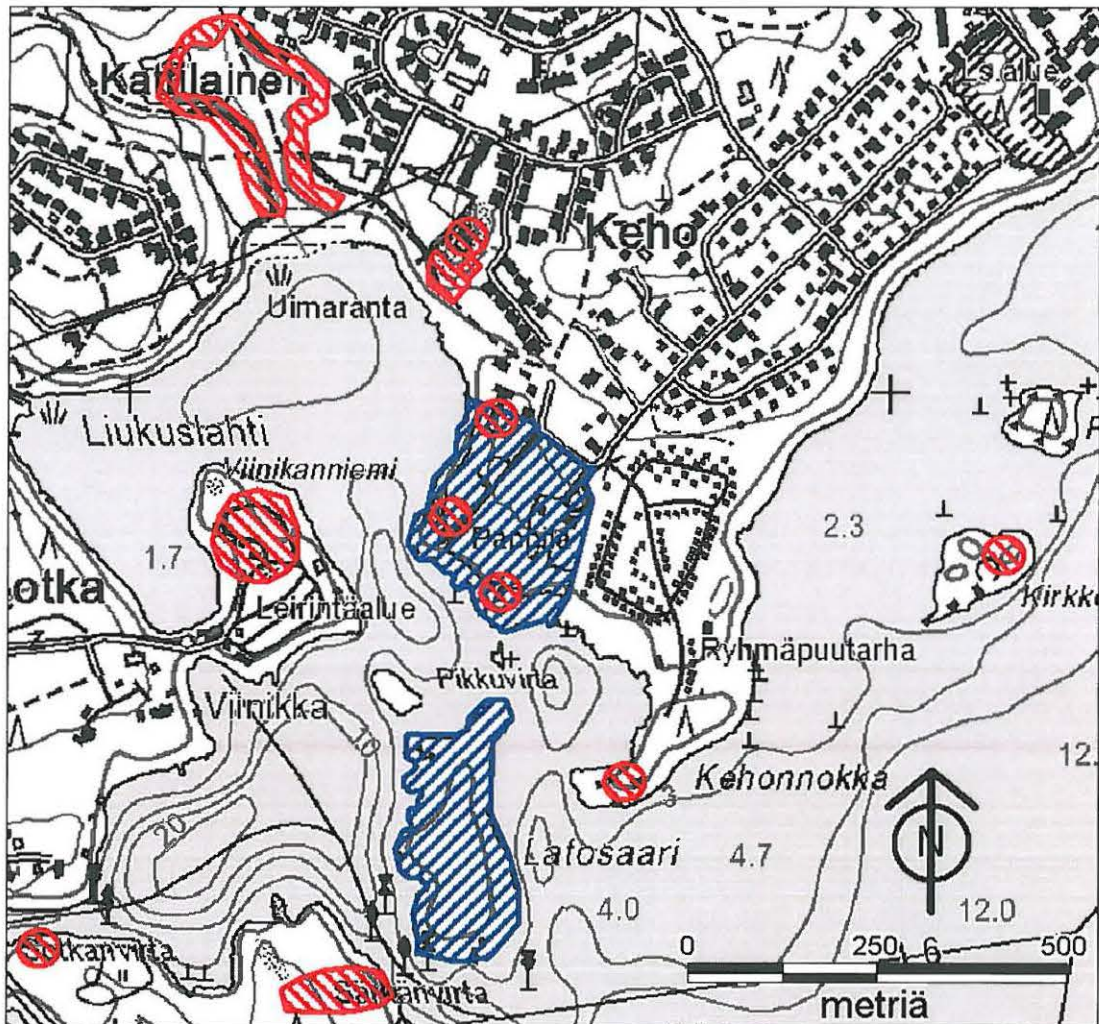
TUTKIMUSHISTORIA

Nokian Kehon – Liukuslahden alueelta tunnetaan useita muinaisjäännöskohteita, jotka ajoittuvat kivikaudelta aina rautakaudelle. Inventointialueelta tunnetaan entuudestaan kolme röykkiötä. Kartassa 2 on esitetty inventointialueen lisäksi lähistön muinaisjäännöskohteiden sijainti.

Nokian Kehon Pappilan alueella on tehty arkeologisia kaivaustutkimuksia vuosina 1905, 1907 ja 1990–1995. Aluetta on inventoitu vuosina 1948 ja 1985. Tässä raportissa noudatetaan 1990-luvulla vakiintunutta tapaa numeroida Kehon Pappilan alueen röykkiöt (Kartta 3). Röykkiöistä eteläisin on röykkiö numero 1 ja pohjoisin röykkiö numero 2. Näiden röykkiöiden väliin jää röykkiö numero 3. Näiden lisäksi alueella on ollut vielä neljäskin röykkiö, jota ei myöhemmin ole kyetty paikallistamaan.

Röykkiöiden kanssa usein käsitellään Rinteen vuonna 1904 Latosaaren eteläosasta löytämää ”omituista” kumpua. Tämä kohde ei ole Kehon röykkiöiden 1-3 kaltainen ja sen asema muinaisjäännöksenä on epäselvä. Kummun sijaintia ei ole merkitty karttaan 2.

Kartta 2: Yleiskartta Nokian Kehon osainventointialueen sijainnista ja lähialueen muinaisjäänöksistä. MK 1 :10 000

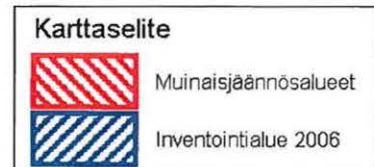
Nokia, Keho, Pappila.

Osainventointi 2006

Kalle Luoto

Pohjakartta: PK 212305

© Maanmittauslaitos (PiSa lupa 75/4033/1999)

Inventoidun alueen pohjoispuolella, noin 200 metrin etäisyydellä, sijaitsee rautakautinen röykkiöalue Sotkanlinna, joka on merkittynä karttaan 2 punaisella viivoituksella tekstin ”Keho” vasemmalle puolelle. Välittömästi Sotkanlinnan

lounaispuolella ja tekstin ”Kattilainen” alla sijaitsee kivikautinen asuinpaikka Liukuslahti. Liukuslahden Viinikanniemessä, Luotosaaren pohjoispäässä ja Kehonnokan kärjessä sijaitsee kivikautinen asuinpaikka-alue Sotkanvirta. Kartan 2 oikeassa laidassa sijaitsee rautakautiseksi röykkiökohteeksi tulkittu kohde Kirkkosaari.

Kehon röykkiöalue

Kehon kappalaisen virkatalon saunan läheisestä kummusta oli kesällä v.1901 löydetty pronssinen osa miekantupesta (KM 3984:1). Rinne tarkasti löytöpaikan v.1904 Vesilahden Narvan kylään suuntautuneella matkallaan. Rinteen mukaan paikalle rakennettu sauna sijaitsi röykkiön laidassa. Hän myös arveli paikalla sijaitsevan muitakin muinaisjäännöksiä. Rinteen tarkastaman saunan nurkkakiven alla sijainneen nurmen peittämän röykkiön läpimitta (NW - SE) oli noin 11 metriä ja tämän kanssa kohtisuoraan oleva läpimitta noin 8 metriä (Rinne 1904).

Aarni Erä-Eskon (1948) suorittamassa Nokian inventoinnissa mainitaan Kehon Kappalaisen virkatalon alueella sijaitsevan 4 röykkiötä. Näistä röykkiöistä numerot 1, 2 ja 4 sijaitsevat peltoalueiden reunassa ja numero 3 Latosaassa (Tämän tutkimuksen röykkiöt nro 1, 2 ja 3 sijaitsevat Pappilan pelloilla ja mahdollinen muinaisjäännöskumpu Latosaassa). Renvallin vuoden 1985 inventointikertomuksen mukaan Kehon alueella sijaitsi kolme kumpua. Kumpujen numerointi on sama kuin tässä raportissa (Renvall 1985: 31).

Turun yliopiston arkeologian oppiaine suoritti Kokemäenjokilaakson rautakautista asutuskehitystä koskevia arkeologisia kaivaustutkimuksia Kehon Pappilan kalmiston alueella Nokian kaupungin rahoituksella useina kesinä 1990-luvulla. Kehon Pappilan alueella tutkittiin 1990-luvulla osa tuhoutuneesta hautarauniosta (röykkiö 1), kiven- ja maansekainen hautaraunio (röykkiö 2) sekä maantasainen hautalatomus (röykkiö 3) (Spoof 1991; Rajala 1991; Tupala 1994; Sipilä 1995).

Turun yliopiston arkeologian oppiaine aloitti Kehon alueen tutkimukset v.1990 kaivamalla pappilan vanhan saunan kivijalan sisäpuolisen alueen. Saunan alle jäänyt muinaisjäännöksen oli tuhoutunut rakentamisen ja muutostöiden yhteydessä. Tutkimuksissa saatiin talteen metalliesineitä, joista tunnistettiin rautainen onkirves (TYA 581:1), kilvenkupuran katkelma (TYA 581:2), kilven käsirauta (TYA 581:3) ja pronssisen

kaularenkaan katkelma (TYA 581:5). Esineet ajoitettiin 300- ja 400-luvuille jKr. (Spoof 1991: 3, 7, 8, 10).

Vuonna 1991 kaivauskohteeksi valittiin röykkiö 2, josta kaivettiin kaksi vastakkaista sektoria. Kesällä 1993 tutkittiin kyseinen röykkiö loppuun (Tupala 1994: 2). Röykkiön todettiin rakennetun moreenikumpareelle. Kumpareella havaittiin tummaa nokimaata ja palokivikerros. Röykkiöstä löydettiin esineitä, mm. pronssinen rannerengas (TYA 602:2) ja keihäänkärki (TYA 602:6), sekä rautakuonaa, palanutta luuta, keramiikkaa, palanutta savea ja savitiivistettä. Röykkiökiveyksessä havaittiin myös kvartsikiven kappaleita, joista osa oli selviä iskoksia (TYA 602:488 ja 542). Röykkiön keskustan n. 60 cm vahvaa palokivialuetta havaittiin jokaisessa neljässä röykkiöön kaivetuissa sektorissa noin 4 neliömetrin alueella. Palokivikerroksen ulkopuolelta havaittiin neljä esineellistä polttohautausta ja yksi esineetön polttohautausta. Paikalle kaivetusta koeojasta löytyi kvartsi-iskoksia, mutta humuksen alta paljastui puhdas savimaa, jossa ei ollut kulttuurikerrokseen viittaavia merkkejä. Tupala olettaa iskosten olevan peräisin paikalla ennen röykkiötä sijainneesta asuinpaikasta. Tupalan mukaan röykkiön itä-länsi leikkaus olisi noin 9 m ja etelä-pohjoinen leikkaus noin 12 m. Röykkiöllä ei ole selkeitä rajoja (Tupala 1994: 14, 16, 17).

Vuoden 1994 tutkimukset aloitettiin tutkimalla koekuoppien avulla Kehon peltoalueen keskellä sijaitsevaa peltosaareketta. Tämän jälkeen tutkimuksia tehtiin kalmistoalueen länsiosassa sijaitsevan niemenkärjen rantaterassilla. Peltosaarekkeen koekupissa havaittuja maakerroksia Sipilä piti normaaleina. Niemenkärjen kaivauksissa todettiin maansekainen latomus, joka sisälsi 3-5 nuoremalta roomalaisajalta merovingiajalle ajoittuvaa hautausta (Sipilä 1994). Vuonna 1995 (Sipilä) alueella suoritettiin loppuun vuonna 1994 aloitettu hautalatomuksen kaivaustutkimus. Kaivauksissa ei latomuksessa havaittu erityisiä rakenteita. Vuoden 1995 koekaivauksessa löytyi hautapaikalta noin 15 m – 30 m pohjoiseen kiveys, joka muistutti latomusta. Ajoittavia tai latomuksen funktiosta kertovia löytöjä ei kuitenkaan tehty. Kyseessä saattaa olla myös luontainen rantakivikko, mutta kohteen luonnetta ei ole tarkemmin selvitetty (Sipilä 1995).

Latosaari

Latosaaren eteläpäässä on Rinteen (1904) havaintojen mukaan ”omituinen pyöreä kumpu, jonka keskustassa on samoin pyöreä notko”. Rinteen havaintojen mukaan

kummun läpimitta oli 9 m. Hänen mielestään kummun muinaistieteellinen arvo olisi lähemmin tutkittava. 1900-luvun alun jälkeen ei paikalla ole suoritettu arkeologisia tutkimuksia. Kummun päällä on sijainnut 1900-luvun puolivälissä ilmeisesti sähkölinjaan liittyvä rakenne (Pirkanmaan vesireitit, Pyhäjärvi – Äetsänkoski -alue 1987: kartta 3; Maataloudellinen maaperäkartta 1957: 212305 NOKIA).

Sotkanlinna

Sotkanlinnan kalliopohjainen mäki sijaitsee Liukuslahden rannalla. Mäen koko on noin 80 m x 40 m, ja se kohoaa noin 15 m ympäröivää maastoa korkeammalle. Sotkanlinnan muinaisjäännös liittyy läheisesti Kehon Pappilan röykkiöalueeseen, sillä se sijaitsee ainoastaan noin 220 m luoteeseen Kehon röykkiöstä nro 2. Paikalta löytyi ensimmäinen röykkiö Aarni Erä-Eskon inventoinnissa vuonna 1948.

Röykkiötä (Röykkiö I) vuonna 1996 tutkinut Päivi Hakanpää löysi röykkiöstä esineitä, kuten koruja, puvunosia, aseita sekä 21 kiloa 684 grammaa palanutta luuta. Löydöt on luetteloituna Turun yliopiston kokoelmiin numerolla TYA 663. Osa hauta-antimista oli ollut tulella. Röykkiön hautaukset painottuvat esinelöytöjen perusteella 600-luvulle, mutta helmien ajoituksiin perustuen voidaan päätellä hautauksia tehdyn vielä merovingi- ja viikinkiajan taitteessa. Tutkitun röykkiön itäpuolella on röykkiön kanssa samanikäinen tai nuorempi nokimaa-alue. Lisäksi kaivetun röykkiön pohjoispuolella havaittiin kiven- ja maansekainen röykkiö (II) ja kalliomäen koillisreunalla keskuskivellinen hautaröykkiö (III), jota kiertää kehäkiveys (Hakanpää 1998a: 6, 7, 12).

Pientä kehällistä röykkiötä tutki Miikka Kumpulainen 1998. Tutkimusten yhteydessä Kumpulainen etsi koetutkimusten avulla läheisiltä pelloilta merkkejä alueen keskiaikaisesta asutuksesta. Kumpulaisen tutkimuksissa selvisi, että röykkiö III oli ennemminkin latomus. Kaivetulle alueelle oli ominaista löytöjen vähyys. Latomuksen yhteydestä löydettiin keskeiselle rautakaudelle ajoittuva rannerengas, 2,4 g palanutta luuta ja 0,9 g palanutta savea (TYA 670). Kumpulaisen mukaan kyseessä ei ole hautaamiseen käytetty latomus. Koetutkimuksissa läheisellä peltoalueella havaittiin irtolöytöjä, jotka kuvaavat menneiden vuosisatojen ihmistoimintaa alueella. Ainoa selvä käyttökerros koetutkitulla peltoalueella oli kyntökerros (Kumpulainen 1998).

Kehon Kirkkosaari

Vuonna 1922 saatiin Kansallismuseon kokoelmaan kaksi pronssisen rannerenkaan katkelmaa (KM 8037:18). Rannerenkaat oli löydetty kivirauniosta, joka sijaitsi Pirkkalan pitäjän, nykyisen Nokian, Kehon kappalaisen virkataloon kuuluvassa Kirkkosaarella.

Kirkkosaaren vuonna 1924 tarkastanut J. Ailio piti saaren rauniota luontaisena rantakivikkona. Paikalla suoritti koekaivauksen E. Kivikoski vuonna 1935. Hän löysi osittain pengotusta röykkiöstä putkikirveen (KM 10070) ja hiiltä. Putkikirves ei Kivikosken mukaan sijainnut alkuperäisellä paikallaan. Kivikoski tulkitsi paikalla sijainneen luontaiseen rantakivikkoon tehdyn hautauksen. Tosin etsimisestä huolimatta hän ei löytänyt paikalta luunsiruja. Kivikosken raportissa mainitaan paikalla olevan laaja röykkiö (8 m x 14 m) (Kivikoski 1935).

Kivikautiset asuinpaikat Liukuslahti ja Sotkanvirta

Erä-Eskon vuonna 1948 tekemässä inventoinnissa havaittiin Sotkanvirran rannoilla kolme erillistä kivikautista asuinpaikka-aluetta. Näistä ensimmäinen sijaitsee Hauroisten Viinikanniemen leirintäalueella, toinen Kehonnonkan kärkeä huvila-alueella savimaalla ja kolmas Luotosaaren pohjoispäässä Latosaarta vastapäätä olevalta rantapenkereeltä.

Vuoden 1985 inventoinnissa havaittiin Sotkanvirran alueella Liukuslahden rannoilla ja Luotosaaren kärkeä on useita kivikautisia asuinpaikkoja (Renvall 1985: kohde 15 ja 16). Kesällä 1985 Renvall löysi pelloilta hioimen tai taltan katkelman, kuusi pii-iskosta ja 20 kvartsi-iskosta. Renvallin mukaan Liukuslahden pohjois- ja koillisrannoilla olevilla pelloilla kivikautiset asuinpaikat näyttivät noudattavan 80 m korkeuskäyrää (Renvall 1985: kohde 16). Renvallin vuonna 1985 tekemässä inventoinnissa havaittiin Liukuslahden rannalla Sotkanlinnan molemmin puolin olevilla pelloilla kivikautista asuinpaikka-aluetta. Sotkanlinnan eteläpuolella Renvall havaitsi asuinpaikan jatkuvan noin 60 m matkalla ja pellolla Sotkanlinnan pohjoispuolella noin 400 m matkalla. Renvall arvelee kivikauden rannan sijainneen alueella noin 80 m korkeuskäyrän kohdalla, sillä hänen mukaansa löytöjen alaraja seuraa tarkasti käyrää. Kivikaudella

asuttua aluetta on Renvallin mukaan 80 m mpy korkeuskäyrältä noin 300 metrin etäisyydelle nykyisestä rannasta (Renvall 1985: 30 (kohde 16)).

Vuonna 2000 teki J. Pukkila koetutkimuksia Harakkakallion eli Sotkanlinnan juurella. Näissä tutkimuksissa todettiin peltoalueella sijainnut asuinpaikka tuhoutuneeksi. Kivikautistyyppisten löytöjen, kuten kvartsin ja palaneen luun, levintä keskittyi peltoalueen koekuopista niihin, joiden korkeus oli noin 85 m mpy (Pukkila 2001:13).

Kehon Pappilan historiallinen tausta

Katolliselta ajalta lähtien Pirkkalan kirkkoherralla on ollut apunaan kappalainen. Vuonna 1643 Turun hiippakunnassa sovittiin, että seurakuntalaiset huolehtisivat kappalaisen palkasta (Blomster 1987: 8). Maaherra Lorenz Creuz määräsi Göran Birkmanin anomuksesta vuonna 1687 Haaviston Uotilan kappalaisen puustelliksi. Mahdollisesti sen sijainti oli huono tai kappalainen ei ollut siihen tyytyväinen, sillä päätöstä muutettiin vuonna 1695. Tällöin siirrettiin Pirkkalan kappalaisen virkatalo Kehoon (Blomster 1987: 8; Saarenheimo 1974: 725). Tätä ennen Kehonniemi oli Viikin kartanon lamputitila. Kappalainen Ander Wialenius piti Kehossa lampuoteja ja hänen seuraajansa Henrik Lilius halusi vaihtaa Kehon Sikoisten Antilaan. Ensimmäinen Kehossa asunut kappalainen oli Johannes Mennander (Saarenheimo 1974: 58, 725).

INVENTOINTIALUEEN KUVAUS

Kehon Pappila sijaitsee noin 4 km Nokian kirkosta lounaaseen Pyhäjärven Liukuslahden rannalla olevalla noin 400 m leveällä niemellä. Latosaari rajaa Liukuslahden suojaisaksi Pyhäjärven lahdeksi. Liukuslahti on ollut tärkeä vesiliikenteen solmukohta, jonka kautta on kuljettu Kulovedeltä Pyhäjärvelle. Sen kautta kierrettiin Nokianvirta. Reitti kulki Taivalkunnasta ojaa pitkin Teernijärvelle ja sieltä Kahtalammille, josta pientä puroa pitkin laskettiin Liukuslahteen (Suvanto 1973: 46).

Pappilan inventointialuetta rajaa pohjoisessa tie ja omakotialue sekä idässä siirtolapuutarha. Etelässä alue rajautuu Liukuslahteen. Suurin osa mantereella olevasta inventointialueesta on peltona. Ainoastaan kapea rantakaista ja muutama peltosaareke oli runsaamman kasvillisuuden peitossa, jossa kasvoi harvaa puustoa, kuten mäntyä,

pihlajaa, koivuja ja muutamia katajia. Lisäksi alueeseen kuului Pappilan omakotitalon tonttialue.

Latosaari on lähes kauttaaltaan metsän peitossa. Alueen entisestä viljelykäytöstä kertovat pelto-ojat erottuivat selkeästi maastossa saaren keskiosassa. Huomiota herättävää oli erilaisen jätemateriaalin runsaus pistemäisinä pesäkkeinä saaren rantavyöhykkeellä. Latosaaren luoteispäässä on loma-asunto ja siihen kuuluvia piharakennuksia. Saaren eteläkärjessä on hylätty pihapiiri, johon kuuluneen asuinrakennuksen, saunan ja laiturin jäännökset ovat vielä näkyvissä. Lisäksi saaren eteläpään pihapiirissä havaittiin kaivo ja puutarhaan kuuluvia kasveja, kuten omenapuita.

INVENTOINTITYÖN KUVAUS

Inventoinnissa pyrittiin paikantamaan ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä suunnitellulla kaava-alueella. Suunnitteilla olevalta kaava-alueelta tunnetaan entuudestaan kolme röykkiötä, joiden tutkimushistoriaa ja rajautumista tutkimusalueella pyrittiin selvittämään. Tutkimuksen kenttätöiden yhteydessä Pappilan pelloilla suoritettiin pintapoiminta ja kaivettiin koekuoppia. Inventoinnin tarkoituksena ei ollut rajata tunnettuja muinaisjäännöksiä. Tästä syystä niiden läheisyyteen ei kaivettu koekuoppia.

Koekuopat kaivettiin pää-asiassa lapiolla. Jos kuopasta tehtiin löytöjä tai sen maannoksen katsottiin viittaavan muinaisjäännökseen, käytettiin kaivamiseen kaivauslastaa. Koekuoppien maata ei systemaattisesti seulottu. Seula otettiin käyttöön, jos se maaperän tai koekuopasta tehtyjen löytöjen kannalta katsottiin tarpeelliseksi. Ainoastaan Latosaaren eteläosan kummun hiekkamaakerroksia seulottiin kokonaisuudessaan. Pappilan peltoalueen maaperä oli hyvin savista. Sen seulomista inventoinnin yhteydessä ei katsottu tarpeelliseksi. Sen sijaan pappilan omakotitalon pihapiiriin kaivettujen koekuoppien kerrostumat seulottiin. Tutkimuksen koekuopat numeroitiin numeroilla 1-42 ja erotukseksi pienemmät lapionpistot numeroilla 101-109.

Inventoinnin sijaintimittaukset tehtiin GPS-laitteen, mittanauhan ja bussolin avulla. Latosaarella GPS-laitteen käyttöä haittasi tiheä kasvillisuus. Tutkimuksen koordinaatit on ilmoitettu noin 5 metrin tarkkuudella.

Inventointilöydöt taltioitiin museoviraston arkeologianosaston kokoelmiin numerolla KM 36017. Mustavalkonegatiivit luetteloitiin museoviraston kokoelmiin numeroilla 141965 - 141984 ja digitaalikuvat Tampereen museoiden/Pirkanmaan maakuntamuseon kokoelmiin.

Pappilan peltoalue

Pappilan peltoalueilla suoritettiin systemaattinen pintapoiminta, jossa inventointiin osallistuneet henkilöt kulkivat korkeuskäyriin nähden kohtisuoria tasavälisiä linjoja ja keräsivät talteen havaitsemansa löydöt. Inventoijien välit olivat noin 10 m. Poiminnan yhteydessä tehdyt löydöt taltioitiin ja niille mitattiin sijainti GPS -laitteella.

Pintapoiminnan löytöjen perusteella on laadittu kertomuksen levintäkartta (kartta 6). Pellolla kasvoi rypsiä, joka häytti poimintaa.

Pintapoiminnan yhteydessä tehtyjen löytöjen perusteella määritettiin koekuopille soveliaita sijaintipaikkoja. Koekuoppia ei kuitenkaan kaivettu tunnettujen rökkiökohteiden läheisyyteen, koska niiden kajoamiseen ei ollut Museoviraston lupaa eikä inventoinnin tarkoituksena ollut rajata koekaivauksin tunnettuja muinaisjäänköksiä.

Koekuoppien koko oli 50 cm x 50 cm ja ne kaivettiin koskemattomaksi tulkittuun maakerrokseen saakka. Peltoalueella tämä kerrostuma oli useimmiten savikerros. Ensimmäiset kolme koekuoppaa Kehon Pappilan peltojen alueelle kaivettiin etelä-pohjoinen linjaan viiden metrin välein kohdalle, josta pintapoiminnassa löydettiin kivikautiselta vaikuttava pii-iskos (KM 36017:10). Myöhemmin koekuoppia kaivettiin rantaan johtavan tien laidassa olevan peltosaarekkeen läheisyyteen (koekuopat 24-27) ja peltosaarekkeelle (koekuopat 28-34), sekä muille löytökohdille (koekuopat 14-21 ja 40-42), joiden läheisyydessä pidettiin muinaisjäänköksen sijaintia mahdollisena.

Kuitenkaan muinaisjäänköksestä kertovaa kulttuurikerrosta ei peltoalueen koekuopissa havaittu. Koekuoppien sijainti on mitattu GPS-laitteen avulla.

Peltoalueella koekäytettiin metallinilmaisinta. Kyse ei kuitenkaan ollut laitteen systemaattisesta käytöstä. Tarkimmin metallinilmaisimen avulla tutkittiin peltoalueen keskellä tien laidassa olevaa peltosaarekettä, jonne kaivettujen koekuoppien (28–34) sijoittamisessa laitetta käytettiin apuna. Kyseistä aluetta oli aiemmin koekaivauksin tutkinut M. Sipilä vuonna 1994.

Kuva 1. Yhdistelmäkuva digitaalivalokuvista DSCN0629, DSCN0630 ja DSCN0631. Kuvassa inventoitu ja pintapoimittu peltoalue Nokian Kehon Pappilan lounaispuolella. Kuvattu Kehon röykkiöltä 1 kohti luodetta ja pohjoista. Kuvan keskivaiheilla näkyy inventoinnin aikana purettu keltainen puurakennus, jonka vasemmalla puolella (lounaispuolella) sijaitsee röykkiö 2. Röykkiö 3 sijaitsee kuvan vasemmassa laidassa olevassa metsässä. Pappila jää kuvan oikeaan laitaan. Pellolla kasvoi inventoinnin aikaan rypsiä. Kuvaaja Kalle Luoto.

Kuva 2. Yhdistelmäkuva kuvista DSCN0629, DSCN0630 ja DSCN0631. Kuvassa inventoitu ja pintapoimittu peltoalue Nokian Kehon Pappilan lounaispuolella. Kuvattu pellon keskeltä olevalta peltosaarekkeelta kohti etelää ja lounasta. Röykkiö 1 sijaitsee pellon laidassa kuvan keskivaiheilla ja röykkiö 3 metsäsaarekkeessa kuva oikeassa laidassa. Pappila sijaitsee kuvan vasemmassa laidassa. Kuvaaja Kalle Luoto.

Latosaari

Latosaarella tarkastettiin Rinteen vuonna 1905 havaitseman kumpu ja tämän lisäksi saarella havaittiin useita kohteita, joiden merkitys mahdollisina muinaisjäännöksinä pyrittiin arvioimaan. Saareen kaivetuista koekuopista löydettiin kvartsi-iskoksia, joita yleensä pidetään merkinä kivikautisesta asutuksesta. Saarella havaittiin myös mahdollisia röykkiökohteita.

Latosaarella ei pystytty suorittamaan pintapoimintaa, koska maasto oli kasvillisuuden peitossa. Saaren sisäosien maanpinta oli melko tasaista siellä aiemmin harjoitetun peltoviljelyn johdosta. Peltoalueella oli havaittavissa pelto-ojia. Saaren rannat olivat säästyneet viljelyltä, mutta ne olivat paikoin hyvin kivikkoisia. Erityisen kivikkoinen oli saaren pohjoiskärki.

Latosaaren kaivettiin koekuoppia muinaisjäännöksiksi epäiltyjen rakenteiden yhteyteen. Lisäksi tehtiin lapionpistoja intuitiivisesti mielenkiintoisiksi oletetuille paikoille sekä muutamille metallinilmaisimen osoittamille kohdille.

Latosaaren itä- ja etelärantoja tutkittiin metallinilmaisimen avulla. Laitteen osoittamilta kohdilta poistettiin hieman pintamaata ja kaivettiin muutamia matalia lapionpistoja, joista kuitenkin tämän inventoinnin yhteydessä ei löydetty esihistoriallisia löytöjä. Sen sijaan metallinilmaisimella havaittiin runsaasti modernia materiaalia kuten tölkkejä, nauvoja, pullonkorkkeja ja piikkilankaa. Runsaasti metalliromua löydettiin saaren eteläkärjen raunioituneen pihapiirin läheisyydessä ja sekä saaren eteläosan kummun lähetyvillä. Karttaan merkittyjen lapionpistojen nro 102–105 sijoittamisessa käytettiin apuna metallinilmaisinta.

Pappilan pihapiiri

Pappilan pihapiiriin kaivettiin viisi koekuoppaa pihanurmen reuna-alueelle. Piha-alueen tutkimuksissa pyrittiin rikkomaan mahdollisimman vähän maanpintaa, koska tontti oli asuinkäytössä. Pappilan pihapiirin maakerrostumien voidaan olettaa säilyneen ympäröiviä peltoja paremmin.

INVENTOINTIKOhteet

1. KEHO (HAUTAPAIKAT-HAUTARÖYKKIÖT-RAUTAKAUSI)

<i>Kohteen nimi</i>	Keho
<i>Kunta/Kaupunki</i>	Nokia
<i>Kylä</i>	Keho
<i>Tila</i>	Pappila 1:8
<i>Tontti</i>	
<i>Virallinen kiinteistötunnus:</i>	
<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Hautapaikat
<i>Muinaisjäännöstyyppin tarkenne</i>	Hautaröykkiöt
<i>Kohteen ajoitus</i>	Rautakausi
<i>Rauhoitusluokka</i>	1
<i>Luokitusehdotus</i>	1
<i>Muinaisjäännösrekisterinumero</i>	536 01 0018
<i>Inventointiaika</i>	6.9., 19.9., 22.9., 13.10.2006
<i>Muinaisjäännösalueen laajuus</i>	yht. noin 4500 m ²
<i>Arvion perusteet</i>	Peltosaarekkeet, jolla röykkiöt sijaitsevat.
<i>Ehdotus suoja-alueeksi</i>	Peltosaarekkeet, joilla röykkiöt sijaitsevat.
<i>Suojelutoimenpiteet kentällä</i>	-
<i>Havaintomahdollisuudet</i>	Kohtalaiset. Röykkiöiden lähiympäristö on viljelyksessä, röykkiöiden päällä kasvaa pensas- ja heinäkasveja.
<i>Lähistön kohteita</i>	Kivikautinen asuinpaikka-alue Liukuslahti (mj. rek. nro 536010035)

	200 m luoteeseen.
	Kivikautinen asuinpaikka-alue Sotkanvirta (mj. rek. nro 536010022) 200 m länteen.
	Rautakautinen hautaröykkiöalue Sotkanlinna (mj. rek. nro 536010017) 200 m pohjoiseen.
	Pronssi- ja/tai rautakautinen röykkiö Kirkkosaari (mj. rek. nro 536010023) noin 600 m itään.
<i>Peruskarttalehti</i>	PK 212305 NOKIA
<i>Yhtenäiskoordinaatit</i> <i>(muinaisjäännösalue)</i>	p = 6820 615 – 6820 880 l = 3313 410 – 3313 550 z = 80-85 m m.p.y.
<i>KKJ-koordinaatit</i> <i>(muinaisjäännösalue)</i>	X = 6815 710 – 6815 985 Y = 2473 385 – 2473 515 z = 80-85 m m.p.y.
<i>Etäisyystieto:</i>	Nokian kirkolta noin 3,7 km lounaaseen.
<i>Löydöt:</i>	-
<i>Aiemmat löydöt:</i>	KM 3984:1; KM 4574: 1-12; TYA 581: 1-615; TYA 586: 1-615; TYA 602: 1-751; TYA 616: 1-452; TYA 617: 1-66; TYA 622: 1-120
<i>Aikaisemmat tutkimukset:</i>	
<i>Kaivaus</i>	Juhani Rinne 1905; Hjalmar Appelgren 1907; Leena Spoofo 1990; Ulla Rajala 1991; Ulla Tupala 1993; Marja Sipilä 1994, 1995
<i>Tarkastus</i>	Rinne 1904
<i>Inventointi</i>	Aarni Erä-Esko 1948; Erkki Renvall 1985
<i>Hoito</i>	Olli Soininen 1993
<i>Kartat</i>	Yleiskartat 3,4 ja 5 (MK 1:2000) sekä

	kartta muinaisjäännöskohteista (Kartta 8, MK 1: 2500).
<i>Mustavalkonegatiivit</i>	141965-14168, 14176-141178
<i>Digitaalikuvat</i>	9 kpl (Pirkanmaan maakuntamuseo)
<i>Kirjallisuus</i>	Rinne, Juhani (1907): Rautakauden löytöjä Kehon kappalaisen virkatalon maalta Pirkkalasta. Suomen Museo XIV. Salmo, Helmer (1952): Satakunnan rautakausi. Satakunnan historia II. Kivikoski, Ella (1973): Die Eisenzeit Finnlands. Miettinen, Mirja (1974): Vanhan Pirkkalan esihistoria. Vanhan Pirkkalan historia. Tampere. Keskitalo, Oiva (1979): Suomen nuoremman roomalaisen rautakauden löydöt. HYAL 20.

Vaikka röykkiöitä on tutkittu useaan otteeseen 1900-luvun alussa ja lopussa ei niille ole kaivauksin määriteltyjä rajoja. Muinaisjäännöksen rajaaminen koekaivauksin on mielestäni perusteltua, koska röykkiöitä ympäröivällä peltoalueella tehdyn pintapoiminnan tuloksena löydettiin muutamia palaneen luun kappaleita, erityisesti röykkiön 1 läheisyydestä. Lisäksi röykkiöstä 2 tunnetaan röykkiön palokivikerrostuman ulkopuolisia hautauksia. Perusteltua on myös röykkiö 3:n ympäristön tutkiminen, koska röykkiön pohjoispuolelta on vuonna 1995 havaittu kiveys, jonka funktio on epäselvä (Sipilä 1995: 9). Kyseessä saattaa olla hautalatomus tai luontainen rantakivikko. On mahdollista, että viljeltyjen peltokerrosten alta saattaa paljastua röykkiöihin liittyviä rakenteita tai osia niistä.

Tutkimuksen lopussa on kartta muinaisjäännöskohteista (Kartta 8). Arviossa röykkiöiden suoja-alueiden sijainnista olen käyttänyt alueen aikaisempia inventointi- ja kaivausraportteja sekä omia maastohavaintojani. Osainventoinnin yhteydessä ei tehty koekaivausta röykkiökohteiden rajaamiseksi.

Röykkiö 1

Muinaisjäänös sijaitsee Pikkuvirran rannalla korkean rantatöyrään päällä noin 10 metrin etäisyydellä vesirajasta. Röykkiön päälle on v. 1898 rakennettu sauna, joka on nykyisin purettu. Kohteen ympäristössä kasvoi runsaasti pensaita ja heiniä. Kohdetta on tutkinut Rinne v. 1905 ja Spooft v. 1990. Röykkiön paikalla voi erottaa saunaan liittyviä kivirakenteita, mutta itse röykkiö on tuhoutunut saunan rakentamisen ja sen muutostöiden aikana. Spooft tutki vuonna 1990 röykkiön pohjarakenteita. Inventoinnin pintapoiminnan tuloksena löydettiin muutamia palaneen luun kappaleita röykkiö 1:n sijaintipaikan lähistöltä.

Kuva 3 (digitaalikuva 743). Röykkiö 1:n sijaintipaikka. Paikalla ei havaittu muinaisjäänökseen liittyviä rakenteita. Kuvattu luoteesta 13.10.2006. Kuvaaja K. Luoto.

Röykkiö 2

Röykkiö on rakennettu peltojen ympäröimälle moreenikumpareelle. Röykkiön palokivikerroksen ulkopuolelta on löydetty hautauksia (Tupala 1994: 17,18). Kohdetta ovat tutkineet Rajala 1991 ja Tupala 1993. Tupala (1994) arvio röykkiön kooksi noin 9 m x 12 m, tosin kaivaushavaintojen mukaan röykkiöllä ei ole selkeitä rajoja. Kohde on ollut museoviraston hoitoryhmän hoitokohteena.

Kuva 4 (digitaalikuva 656). Nokian Kehon röykkiö 2. Kuvattu idästä 19.9.2006. Kuvaaja K. Luoto.

Röykkiö 3

Röykkiö 3 sijaitsee rantaan vievän tien päässä olevan paikoitusalueen länsipuolella olevassa niemikkeessä, joka on jäänyt viljellyn alueen ulkopuolelle. Röykkiön hautafunktiota tukee M. Sipilän vuonna 1995 läheisestä koekuopasta löytämät luunpalat. Kohteen läheisyydessä on lauta-aita ja entinen lentopallokenttä.

Röykkiön läheisyydessä on noin 100 m² laaja maantasainen latomus, joka sisälsi 3-5 nuoremman roomalaisajan hautausta. M. Sipilä havaitsi toisen n. 150 m² laajan kiveyksen noin 15 m pohjoiskoilliseen latomuksesta. Kyseessä saattaa olla toinen hautalatomus.

Röykkiön lähiympäristöä on tutkinut Marja Sipilä vuosina 1994 ja 1995.

Kuva 5 (digitaalikuva 741). Röykkiö 3:n lähiympäristöä. Kuvattu etelästä 13.10.2006. K. Luoto

Röykkiö 4

Kehon alueella on Hj. Appelgren-Kivalo tutkinut vuonna 1907 edellisiä huomattavasti pienemmän röykkiön Rinteen tutkiman röykkiön läheisyydestä. Röykkiötä ei tutkimuksissa pystytty paikantamaan.

2. KEHO 2 (ASUINPAIKAT-KIVIKAUSI)

<i>Kohteen nimi</i>	Keho 2
<i>Kunta/Kaupunki</i>	Nokia
<i>Kylä</i>	Keho
<i>Tila</i>	Pappila 1:8
<i>Tontti</i>	-
<i>Virallinen kiinteistötunnus:</i>	-
<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikat
<i>Muinaisjäännöstyyppin tarkenne</i>	-
<i>Kohteen ajoitus</i>	Kivikausi
<i>Rauhoitusluokka</i>	-
<i>Luokitusehdotus</i>	3 (peltoalue) 2 (Pappilan pihapiiri)
<i>Muinaisjäännösrekisterinumero</i>	-
<i>Inventointiaika</i>	6.9., 19.9., 22.9., 13.10.2006
<i>Muinaisjäännösalueen laajuus</i>	peltoalue n. 15 000 m ² Pappilan pihapiirissä n. 1500 m ²
<i>Arvion perusteet</i>	Pelloilta löydetty kivikautiselta vaikuttava materiaali.
<i>Ehdotus suoja-alueeksi</i>	-
<i>Suojelutoimenpiteet kentällä</i>	-
<i>Havaintomahdollisuudet</i>	Kohtalaiset. Pellot olivat kasvillisuuden peitossa ja Pappilan pihapiiri omakotitalon tonttina.
<i>Lähistön kohteita</i>	Kivikautinen asuinpaikka-alue Liukuslahti (mj. rek. nro 536010035) 200 m luoteeseen. Kivikautinen asuinpaikka-alue Sotkanvirta (mj. rek. nro 536010022) 200 m länteen.

	Rautakautinen hautaröykkiöalue Sotkanlinna (mj. rek. nro 536010017) 200 m pohjoiseen.
	Pronssi- ja/tai rautakautinen röykkiö Kirkkosaari (mj. rek. nro 536010023) noin 600 m itään.
<i>Peruskarttalehti</i>	PK 212305 NOKIA
<i>Yhtenäiskoordinaatit</i> <i>(muinaisjäännös)</i>	p = 6820 685 – 6820 885 l = 3313 460 – 3313 640 z = 85 – 90 m m.p.y.
<i>KKJ-koordinaatit</i> <i>(muinaisjäännös)</i>	X = 2473 430 – 2473 605 Y = 6815 850 – 6815 990 z = 85 – 90 m m.p.y.
<i>Etäisyystieto:</i>	Nokian kirkolta noin 3,7 km lounaaseen.
<i>Löydöt:</i>	Koekuoppalöydöt: KM 36017: 4-7 Pintapöimintalöydöt: KM 36017:10-45
<i>Aiemmat löydöt:</i>	-
<i>Aikaisemmat tutkimukset:</i>	-
<i>Kaivaus</i>	-
<i>Tarkastus</i>	-
<i>Inventointi</i>	-
<i>Hoito</i>	-
<i>Kartat</i>	Yleiskartat 3,4 ja 5 (MK 1:2000) sekä kartta muinaisjäännöskohteista (Kartta 8, MK 1: 2500).
<i>Mustavalkonegatiivit</i>	141969, 141974 ja 141975
<i>Digitaalikuvat</i>	4 kpl (Pirkanmaan maakuntamuseo)
<i>Kirjallisuus</i>	-

Kehon Pappilan peltoalueelta löydettiin pintapöiminnan yhteydessä useita kivikautiselta vaikuttavia kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Osa palaneesta luusta, erityisesti

röykkiön 1 läheltä löydetyt luunkappaleet, saattavat kertoa alueen rautakautisesta käytöstä. Pintapoiminnan tuloksena talteen otetut piin kappaleet sen sijaan ovat muotonsa perusteella peräisin historialliselta ajalta. Ainoastaan peltotien läheisyydestä, sen länsipuolelta, löydetty piin kappale (KM 36017:10) saattaa olla kivikautinen.

Pintapoiminnan tulosta verrattaessa Renvallin (1985) inventointihavaintoihin, voidaan todeta, että löydöt näyttävät sijoittuvan rantatöyrästä merkitsevän korkeuskäyrän 80 m mpy yläpuolelle (PK 212305 NOKIA). Tosin koko pelto sijaitsee yli 80 m mpy korkeudella. Levintäkartan mukaan näyttää siltä, että löydöt sijaitsevat noin 85 m mpy korkeudella ja sen yläpuolella. Tämä korkeus on sama miltä Pukkila (2001) havaitsi läheiseltä Liukuslahden mahdolliselta kivikautiselta asuinpaikalta kivikauden tyyppisiä löytöjä. Tämän perusteella oletan, että Liukuslahden rannan mahdollinen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee korkeuskäyrä 85 m mpy korkeudella tai sen yläpuolella.

Tästä syystä peltoalueelle kaivetut koekuopat sijoitettiin Kehon Pappilan peltoalueella yli 85 m mpy korkeudelle. Koekuopissa havaittiin ainoastaan maakerrostumina pelto- ja pohjasavikerros, joten kiinteästä muinaisjäännöksestä kertova kulttuurikerros jäi löytymättä. Oletan, että mahdollinen muinaisjäännös peltoalueella on suurelta osin tuhoutunut.

Pihapiiriin tehdyistä koekuopista löydettiin historiallisen ajan asutuksesta kertovien esineiden lisäksi myös yksi kvartsi-iskos (KM 36017:5). Iskos löytyi kulttuurikerroksesta, joka saattaa ajoittua kivikaudelle (tarkempi kuvaus koekuopan 35 kuvauksen yhteydessä). Lisäksi koekuopasta 36 löydetty luunpala (KM 36017: 6) saattaa liittyä alueen kivikautiseen käyttöön. Pappilan pihapiirissä saattaa olla säilynyt osia kivikautisesta muinaisjäännöksestä.

Kehon alueella on ollut asutusta historiallisella ajalla (Saarenheimo 1974: 58, 725; Blomster 1987: 8). Historiallisen ajan toiminnasta Pappilan pihapiirissä kertova hevosenkenkänaula otettiin talteen koekuopasta 37 (KM 36017:7).

Kohteen rajaus on esitetty kartassa 8. Kartassa 8 Pappilan pihapiirin osalta muinaisjäännös kuuluu luokkaan 2 ja peltoalueen osalta luokkaan 3. Rajaus on tehty maaston topografian mukaan.

Koekuopat

Koekuoppa 11

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 30 cm

Savi

Koekuoppa 12

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 30 cm

Savi

Koekuoppa 13

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 48 cm

Savi

Koekuoppa 14

Kerrokset

0 – 20 cm

Peltomulta

20 – 25 cm

Savi

Koekuoppa 15

Kerrokset

0 – 23 cm

Peltomulta

23 – 25 cm

Savi

Koekuoppa 16

Kerrokset

0 – 23 cm

Peltomulta

23 – 28 cm

Savi

Koekuoppa 17

Kerrokset

0 – 30 cm

Peltomulta

30 – 32 cm

Savi

Koekuoppa 18

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 40 cm

Savi

Koekuoppa 19

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 43 cm

Savi

Koekuoppa 20

Kerrokset

0 – 15 cm

Peltomulta

15 cm ->

Kallio

Koekuoppa 21

Kerrokset

0 – 30 cm

Peltomulta

30 – 35 cm

Moreenimaa

Koekuoppa 22

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 30 cm

Savi

Koekuoppa 23

Kerrokset

0 – 30 cm

Peltomulta

30 – 40 cm

Savi

Koekuoppa 24

Kerrokset

0 – 20 cm

Peltomulta

20 – 30 cm

Savi

Koekuoppa 25

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 35 cm

Savi

Koekuoppa 26

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 30 cm

Savi

Koekuoppa 27

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 36 cm

Savi

Koekuoppa 28

Kerrokset

0 – 25 cm

Peltomulta

25 – 30 cm

Savi

Koekuoppa 29

Kerrokset

0 – 20 cm

Peltomulta

20 – 26 cm

Savi

Koekuoppa 30

Kuopan pohjalta paljastui kallio. Kuopan länsilaidalla kallio paljastui noin 10 cm syvyydessä.

Kerrokset

0 – 22 cm

Peltomulta

22 cm ->

Kallio

Koekuoppa 31

Kerrokset

0 – 15 cm

Multa

15 – 30 cm

Hiekansekainen ruskea multa

Koekuoppa 32

Kerrokset

0 – 23 cm

Peltomulta

23 – 30 cm

Savi

Koekuoppa 33

Kerrokset

0 – 19 cm

Peltomulta

19 – 28 cm

Mullansekainen sora, jossa kiviä ja hiilenpaloja

28 – 48 cm

Harmaa hiesu

Koekuoppa 34

Kerrokset

0 – 20 cm

Peltomulta

20 – 28 cm

Savi

Koekuoppa 40

Kerrokset

0 – 30 cm

Peltomulta

30 – 43 cm

Savi

Koekuoppa 41

Kerrokset

0 – 27 cm

Peltomulta

27 – 40 cm

Savi

Koekuoppa 42

Kerrokset

0 – 32 cm

Peltomulta

32 – 41 cm

Savi

Koekuoppa 35

Koekuoppa sijaitsi pihanurmen reunassa Pappilan asuinrakennuksen länsipuolella. Kuopan luoteispuolella oli vanha punainen asuinrakennus. Matkaa pappilan tiilisen rakennuksen lounaiskulmaan oli kuopan kaakkoiskulmalta 22,7 metriä ja punaisen rakennuksen kuistin kaakkoiskulmaan 5,8 metriä.

Kuopan koko oli aluksi 50 cm x 50 cm, mutta sitä laajennettiin 80 cm x 80 cm kokoiseksi kuopassa havaitun kulttuurimaahavainnon vahvistamiseksi.

Kuopassa tehtiin havaintoja kahdesta kulttuurimaakerrosta:

1. Kulttuurimaakerros sijaitsi pinnasta noin 20 – 50 cm syvyydellä. Kerroksessa havaittiin palamattomia luunpaloja, posliinia ja hiilenpaloja. Kerroksen maannos koostui kivistä ja mullasta. Kuopassa havaitut kivet saattavat olla osa jonkinlaista kivirakennetta tai kiveystä. Tämä kerros liittyy alueen historiallisen ajan asutukseen.
2. Kulttuurimaakerros on 1.kulttuurimaakerroksen kivikerroksen alapuolella 50 – 56 cm syvyydellä oleva maakerrostuma. Sen maannos koostuu tummanruskeasta hiekasta, minkä joukossa on hiilenpaloja. Tästä maakerroksesta löydettiin yksi kvartsi-iskos (KM 36017:5). Kyseessä saattaa olla kivikautiseen asutukseen

liittyvä kulttuurikerros. Tästä kerroksesta ei löydetty historiallisesta asutuksesta kertovia löytöjä.

Kerrokset

0 – 20 cm	Multa
20 – 50 cm	1. kulttuurimaakerros: mullan ja kiviensekainen maannos
50 – 56 cm	2. kulttuurimaakerros: tummanruskea hiilenmurujen sekainen hiekka
56 – 60 cm	Oranssinruskea hiekka

Kuva 6 (digitaalikuva 682). Pappilan pihapiiriin kaivetun koekuoppa 35:n kulttuurikerrokseksi tulkittu maannos. Kuvattu lounaasta 22.9.2006. Kuvaaja K. Luoto.

Koekuoppa 36

Tämä koekuoppa sijaitsi Pappilan pihapiirin lounaisnurkassa. Kummun eteläpuolella oli maakellari. Kuopan koko oli 50 x 50 cm. Kuopan pohjalla oli runsaasti kiviä, jotka estivät kuopan kaivamisen syvemmäksi.

Kerrokset

0 – 25 cm	Multa
25 – 45 cm	Ruskea hiekka, jossa kiviä.

Koekuoppa 37

Kuopan pohjalta paljastui suuri kellertävä laakakivi, joka lohkeili kerroksittain. Kuopan koko oli 50 cm (W – E) x 80 cm (N - S). Kuopasta löytyi palanutta luuta (KM 36017:6).

Kerrokset

0 – 35 cm

Multa

35 – 45 cm

Harmaa hiekka, jossa kiviä.

Koekuoppa 38

Koekuoppa sijaitsi pihapiirin luoteislaidassa. Kuopan koko oli 50 cm x 50 cm.

Kuopassa havaitut maakerrostumat olivat painautuneet tiiviiksi kerrostumiksi, joten on mahdollista, että paikalla on kulkenut tie. Kuopasta löytyi rautanaula (KM 36017:7).

Kerrokset

0 – 13 cm

Multa

13 – 31 cm

Tiiviiksi painautunut savensekainen multa

31 – 45 cm

Harmaa hiekka

Koekuoppa 39

Koekuoppa sijaitsi punaisen mökin itäpuolella. Kuopan koko oli 50 cm x 50 cm.

Kerrokset

0 – 27 cm

Multa, jonka joukossa tiilenpaloja

27 – 54 cm

Ruskea hiekka.

3. LATOSAARI 1 (ASUINPAIKAT – KIVIKAUSI)

<i>Kohteen nimi</i>	Latosaari 1
<i>Kunta/Kaupunki</i>	Nokia
<i>Kylä</i>	Keho
<i>Tila</i>	Pappila 1:8
<i>Tontti</i>	-
<i>Virallinen kiinteistötunnus:</i>	-
<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikat
<i>Muinaisjäännöstyyppin tarkenne</i>	-
<i>Kohteen ajoitus</i>	Kivikausi
<i>Rauhoitusluokka</i>	-
<i>Luokitusehdotus</i>	Tentatiivi (Kohteen luokittelu on vielä avoin)
<i>Muinaisjäännösrekisterinumero</i>	-
<i>Inventointiaika</i>	4.9. ja 5.9.
<i>Muinaisjäännösalueen laajuus</i>	n. 430 m ² (Kumpu)
<i>Arvion perusteet</i>	Maaston topografia. Kummun lakialueen hiekkamaassa saattaa olla säilynyt osia muinaisjäännöksestä.
<i>Ehdotus suoja-alueeksi</i>	Kummun lakialueet, erityisesti länsireuna.
<i>Suojelutoimenpiteet kentällä</i>	-
<i>Havaintomahdollisuudet</i>	Kohtalaiset. Kummun laella kasvoi runsaasti puita ja muuta aluskasvillisuutta. Maakerrokset olivat osittain rikkoutuneet rakennustoiminnan tuloksena.
<i>Lähistön kohteita</i>	Kivikautinen asuinpaikka-alue Liukuslahti (mj. rek. nro 536010035)

	550 m luoteeseen.
	Kivikautinen asuinpaikka-alue Sotkanvirta (mj. rek. nro 536010022) 150 m lounaaseen.
	Rautakautinen hautaröykkiöalue Sotkanlinna (mj. rek. nro 536010017) 900 m pohjoiseen.
	Pronssi- ja/tai rautakautinen röykkiö Kirkkosaari (mj. rek. nro 536010023) noin 900 m koilliseen.
<i>Peruskarttalehti</i>	PK 212305 NOKIA
<i>Yhtenäiskoordinaatit (muinaisjäännös)</i>	p = 6820 195 – 6820 220 l = 3313 390 – 3313 420 z = 85 m mpy.
<i>KKJ-koordinaatit (muinaisjäännös)</i>	X = 6815 290 – 6815 315 Y = 2473 385 – 2473 410 z = 85 m mpy.
<i>Etäisyystieto:</i>	Nokian kirkolta noin 4 km lounaaseen.
<i>Löydöt:</i>	KM 36017:1
<i>Aiemmat löydöt:</i>	-
<i>Aikaisemmat tutkimukset:</i>	-
<i>Kaivaus</i>	-
<i>Tarkastus</i>	-
<i>Inventointi</i>	Juhani Rinne 1905
<i>Hoito</i>	-
<i>Kartat</i>	Yleiskartat 6 ja 7 (MK 1:2000) Kartta 8 (MK 1:2500)
<i>Mustavalkonegatiivit</i>	-
<i>Digitaalikuvat</i>	PMM/Kulttuuriympäristöyksikkö 4 kpl (601- 604)
<i>Kirjallisuus</i>	-

Rinteen 1900-luvun alussa havaitsema ”omituinen kumpu” erottui saaren sisäosista katsottuna hieman ympäröivää maastoa korkeamana. Lakialueen länsipuolella maasto laski jyrkästi kohti Liukuslahtea. Kummun lakialue ja sen ympäristö oli runsaan kasvillisuuden peitossa.

Kummun laelle oli 1900-luvun kuluessa tehty metallisia rakenteita. Kummun päällä havaittiin neljä poikkileikkaukseltaan L:n mallista metallitankoa, jotka oli pystytetty niiden rajaaman nelikulmaisen alueen kulmiin. Kyseessä oli mitä ilmeisimmin jonkin rakennelman, kuten sähkötolpan, tukirakenteet. Maataloudellisessa maaperäkartassa (212305 NOKIA) vuodelta 1957 on Latosaaren eteläosaan kummun sijaintipaikalle merkittynä sähkölinja, joka taittuu juuri kummun kohdalla.

Kummun laelle kaivettiin neljä koekuoppaa (koekuopat 1-4). Kummun laen länsilaitaan kaivetussa koekuopassa 1 havaittiin hiilenmuruja, palaneelta näyttävää maata, kaksoismaannos sekä yksi todennäköinen kvartsi-iskos ja kolme lohjennutta kvartsikiven kappaletta (KM 36017:1). Lohjenneissa kvartsikiven kappaleissa ei voida havaita selkeitä työstön tai käytön jälkiä, mutta myös ne otettiin talteen. Koekuopissa 3 ja 4 havaittiin mahdollinen kaksoismaannos: koekuopassa 3 se sijaitsi noin 25 cm syvyydessä ja koekuopassa 4 noin 30 cm syvyydessä.

Kummun laella saattaa sijaita maankäytön osittain tuhoama muinaisjäännös. Mahdollisen muinaisjäännöksen kulttuurikerrosta saattaa olla jäljellä ainakin kumpareen länsilaidassa järven suunnalta nousevan rinteen päällä. Koekuopasta 1 löydetty palaneelta vaikuttanut maa, hiilenpalat ja kvartsi-iskos ovat yleensä merkinä kivikautisesta asuinpaikasta. Kohteen erikoislaatuinen sijainti ja muoto tosin antaa olettaa, että kyseessä ei välttämättä ole tyypillinen kivikauden asuinpaikka. Kummulla havaittu kaksoismaannos ja sen yläpuolella havaittu vaaleanruskean hiekan kerrostuma on todennäköisesti syntynyt 1900-luvun rakennustoiminnan tuloksena. Rakennustoiminnan seurauksena on kummun mahdollinen muinaisjäännös todennäköisesti ainakin osittain tuhoutunut. Kohteen rajausta on esitetty kartassa 8.

Kuva 7 (digitaalikuva 603). Kuvassa näkyy Latosaaren lounaisosan röykkiön lakialueelle kaivetut koekupat 2,3 ja 4 merkittynä linjakepeillä sekä rautapalkki. Lakialueella kasvoi runsaasti puita, kuten koivuja ja kuusia, sekä aluskasvillisuutta. Kuvattu lännestä 4.9.2006. Kuvaaaja K. Luoto.

Koekuopat

Koekuoppa 1

Koekuoppa sijaitsi Latosaaren lounaisosassa olevan kummun lakialueen länsireunassa. Paikalla kasvoi runsaasti kuusia ja muita puita sekä aluskasvillisuutta.

Kuopassa havaittiin täyttöhiekkakerrostuman alapuolella hiiltä ja palanutta maata kuopan länsireunassa noin 20 cm syvyydessä. Hiilikerros jatkui noin 25 cm syvyyteen. Lisäksi kuopassa havaittiin kaksoismaannos, joka todennäköisesti liittyy kummun laella havaittuihin 1900-luvulle ajoittuviin metallirakennelmiin.

Kuopasta 1 löydettiin neljä kvartsikiven kappaletta (KM 36017:1) täyttömaakerroksen ja punertavan hiekan yhtymäkohdasta. Kvartsikivistä yksi on todennäköisesti iskos. Kahdessa tai kolmessa muussa kvartsikiven kappaleessa on lohjenneita pintoja, jotka saattavat olla syntyneitä iskennän tuloksena.

Koekuopan koko oli 50 cm x 50 cm.

Maakerrokset:

0 - 5 cm

Karikeri

5 – 20 cm

Vaaleanruskea hiekka (Täyttömaa)

20 – 25 cm

Punertavaa hiekkaa ja hiiltä

Kuva 8 (digitaalikuva 602). Latosaaren lounaisosassa sijaitsevan kummun laelle kaivettu koekuoppa 1 on kuvassa kaivettu noin 25 cm syvyyteen. Kuopassa havaittiin hiiltä ja palanutta maata, joka alkoi kuopan länsilaidassa noin 20 cm syvyydessä. Kuvattu etelästä. 4.9.2006. Kuvaaja K. Luoto.

Koekuoppa 2

Tämä koekuoppa sijaitsi noin 5 metriä koekuopasta 1 kaakkoon kahden rautapylvään välissä. Koekuopan koko oli 40 cm x 40 cm ja syvyys 45 cm.

Kerrokset:

0 – 5 cm

Karikeri

5 – 45 cm

Harmaa hiekka, jossa runsaasti kiviä

Koekuoppa 3

Koekuoppa kaivettiin koekuopasta 1 noin 5 metriä luoteeseen. Koekuopan sijaintikohta määritettiin metallinilmaisimen avulla. Koekuopan koko oli 50 cm x 50 cm.

Koekuopassa havaittiin harmaan hiekkakerrostuman alapuolella noin 25 cm syvyydessä mahdollinen kaksoismaannos.

Kerrokset:

0 – 5 cm

5 – 25 cm

25 – 40 cm

40 – 50 cm

50 cm ->

Karikeri

Vaaleanruskea hiekka

Harmaa hiekka

Punertava hiekka

Harmaa savi

Koekuoppa 4

Koekuoppa 4 sijaitti koekuopasta 1 noin 7 metriä itään ja koekuopasta 3 kaakkoon 2 metriä. Koekuopan koko oli 50 cm x 50 cm. Kuopassa havaittiin hiilenmurujen yhteydessä kaksoismaannos 30 cm syvyydessä.

Kerrokset:

0 – 5 cm

5 – 25 cm

25 – 50 cm

50 -> cm

Karikeri

Vaaleanruskea hiekka

Harmaa hiekka

Savi

4. LATOSAARI 2 (KIVIRAKENTEET – RÖYKKIÖT - AJOITTAMATON)

<i>Kohteen nimi</i>	Latosaari 2
<i>Kunta/Kaupunki</i>	Nokia
<i>Kylä</i>	Keho
<i>Tila</i>	Pappila 1:8
<i>Tontti</i>	-
<i>Virallinen kiinteistötunnus:</i>	-
<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Kivirakenteet
<i>Muinaisjäännöstyyppin tarkenne</i>	Röykkiöt
<i>Kohteen ajoitus</i>	Ajoittamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	-
<i>Luokitusehdotus</i>	2
<i>Muinaisjäännösrekisterinumero</i>	-
<i>Inventointiaika</i>	5.9., 6.9.2006
<i>Muinaisjäännösalueen laajuus</i>	noin 1000 m ²
<i>Arvion perusteet</i>	Röykkiöiden rakenteet ja niiden lähialue.
<i>Ehdotus suoja-alueeksi</i>	-
<i>Suojelutoimenpiteet kentällä</i>	-
<i>Havaintomahdollisuudet</i>	Kohtalaiset. Paikalla kasvoi metsäkasvillisuutta.
<i>Lähistön kohteita</i>	Kivikautinen asuinpaikka-alue Liukuslahti (mj. rek. nro 536010035) 600 m luoteeseen. Kivikautinen asuinpaikka-alue Sotkanvirta (mj. rek. nro 536010022)

	200 m lounaaseen.
	Rautakautinen hautaröykkiöalue Sotkanlinna (mj. rek. nro 536010017) 900 m pohjoiseen.
	Pronssi- ja/tai rautakautinen röykkiö Kirkkosaari (mj. rek. nro 536010023) noin 800 m koilliseen.
<i>Peruskarttalehti</i>	PK 212305 NOKIA
<i>Yhtenäiskoordinaatit (muinaisjäännös)</i>	p = 6820175 – 6820 220 l = 3313 490 – 3313 525 z = n. 78 m mpy.
<i>KKJ -koordinaatit (muinaisjäännös)</i>	X = 6815 275 – 6815 320 Y = 2473 485 – 2473 515 z = n. 78 m m.p.y.
<i>Etäisyystieto:</i>	Nokian kirkolta noin 4,3 km lounaaseen.
<i>Löydöt:</i>	-
<i>Aiemmat löydöt:</i>	-
<i>Aikaisemmat tutkimukset:</i>	-
<i>Kaivaus</i>	-
<i>Tarkastus</i>	-
<i>Inventointi</i>	-
<i>Hoito</i>	-
<i>Kartat</i>	Yleiskartat 6 ja 7 (MK 1:2000) Kartta 8 (MK 1: 2500)
<i>Mustavalkonegatiivit</i>	141983, 141984
<i>Digitaalikuvat</i>	13 kpl (Pirkanmaan maakuntamuseo)
<i>Kirjallisuus</i>	-

Latosaaren kaakkoiskulmassa matalan rantavallin päällä vesirajan läheisyydessä on rannansuuntainen kivilatomus. Pyhäjärven ranta latomuksen kohdalla on kivinen ja rannan kaakkoispuolella aukeaa laaja järvenselkä.

Kivilatomuksen voidaan katsoa alkavan puretun talon ja saunan pihapiirin itärajalta jatkuvan siitä tonttimaan rajaan nähden kohtisuoraan kohti itäkoillista. Latomuksen länsiosan ylitse kulkee tontin rajaamiseen käytetty piikkilanka-aita, joten latomus on mitä ilmeisimmin piikkilanka-aitaa vanhempi. Rakenteen selkein osa on piikkilanka-aidan länsipuolella.

Latomuksessa näyttäisi olevan kolme kerrosta kiviä. Se muistuttaa hieman aitaa ja sen korkein kohta on latomuksen keskivaiheilla noin 0,5 metrin korkeudella maanpinnasta. Latomuksen länsipäässä on isohkoista kivistä koostuva röykkiö. Latomuksen kokonaispituus on noin 18 m, josta noin 13 m on piikkilanka-aidan länsipuolella. Rakenteen leveys on leveimmillään noin 4 m.

Kohteen funktio jäi tehdyissä tutkimuksissa epäselväksi. Kohde voitaisiin tulkita muinaisjäännökseksi muotonsa ja sijaintinsa ansiosta: läheisestä Nokian Kirkkosaaresta saatiin vuonna 1922 Kansallismuseon kokoelmaan kaksi pronssisen rannerenkaan katkelmaa (KM 8037:18). Nämä rannerenkaat oli löydetty kivirauniosta. Kohteen vuonna 1924 tarkastanut Ailio piti saaren rauniota luontaisena rantakivikkona. Koekaivauksen paikalla suorittaneen Kivikosken (1935) mukaan saarella oli osittain pengottu kookas röykkiö (8 m x 14 m). Kyseisestä röykkiöstä Kivikoski löysi putkikirveen (KM 10070) ja hiiltä. Putkikirves ei Kivikosken mukaan sijainnut alkuperäisellä paikallaan. Kivikoski tulkitsi paikalla sijainneen luontaiseen rantakivikkoon tehdyn hautauksen. Tosin etsimisestä huolimatta hän ei löytänyt paikalta luunsiruja (Kivikoski 1935). On syytä pitää mielessä, että jäät ovat voineet kasata rannan kiviä aidalta näyttäväksi rannansuuntaiseksi latomukseksi. Tässä tapauksessa latomus voidaan selittää luonnollisesti syntyneeksi.

Latosaaren rantakivikko tai latomus muistuttaa kooltaan ja rakenteeltaan Kirkkosaaren röykkiötä. Latomuksen läheisyydessä tehtiin havaintoja metallinilmaisimen avulla: paikalla havaittiin runsaasti 1900-luvulta peräisin olevaa hylättyä metalliesineistöä. Latomuksen sijainti hyvin lähellä vesirajaa ei ole mielestäni alueen lapinraunioille tyypillinen.

Latomuksen reuna-alueen kivikkoon tehtiin koekuopat 5 ja 6. Kuopista ei tehty esihistoriallisia löytöjä, eikä niiden avulla voitu päätellä rakenteen funktiota.

Latomuksen läheisyydestä Latosaaren kaakkoisrannan tuntumassa havaittiin kolme kivirauniota, joiden tarkempi luonne ei inventoinnin yhteydessä selvinnyt. Rakenteet saattavat liittyä saarella harjoitettuun viljelytoimintaan. Toisaalta röykkiöiden sijainti rannan läheisyydessä sopisi myös esihistoriallisille röykkiöille ja ne saattavat muodostaa kokonaisuuden yhdessä latomuksen kanssa.

Kuva 9 (digitaalikuva 610). Latosaaren kaakkoisosassa oleva kivilatomus. Kuvassa vasemmalla Riia Siltanen. Kuvattu lounaasta 6.9.2006. Kuvaja K. Luoto.

Kuva 10 (digitaalivalokuva 611). Latosaaren kaakkoisosassa olevan kivilatomuksen koillisosa puhdistettuna. Latomus näyttää päättyvän kiviröykkiöön. Kuvattu lounaasta 6.9.2006. Kuvaaja K. Luoto.

Kiviraunio 1

Sijainti: P = 6820198 I = 3313531

Latosaaressa havaittiin muodoltaan soikea noin puolimetriä korkea kiviraunio. Kiviraunio on halkaisija NE – SW suunnassa on 3,5 m ja NW – SE suunnassa 3 m.

Kiviraunio 2

Sijainti: P = 6820210 I = 3313513

Rantatöyräessä kiinni oleva kiviraunio, jonka koko on 2 m x 2 m.

Kiviraunio 3

Sijainti: P = 6820214 I = 3313517

Kiviraunio, jonka koko on W-E suunnassa 2 m ja N-S suunnassa 4 m. Rakenteen korkeus on noin 0,5 m.

Kuva 11 (digitaalikuva 617). Latosaaren kaakkoisrannan kiviraunio 1. Kuvattu lounaasta 6.9.2006. Kuvaaja K. Luoto.

Koekuoppa 5

Kuoppa kaivettiin kivilatomuksen ja järven rannan väliin. Kuopassa ei havaittu maakerroksia, koska se sijaitsi rantakivikossa. Kuopan koko oli arviolta noin 50 x 50 cm.

Sijainti: P = 6820186 I = 3313505

Koekuoppa 6

Kuoppa kaivettiin kivilatomuksen yhteyteen. Kuopassa ei havaittu maakerroksia, koska se sijaitsi rantakivikossa. Kuopan koko oli arviolta noin 50 x 50 cm.

Sijainti: P = 6820186 I = 3313503

5. LATOSAARI 3 (IRTOLOÛYTÖPAIKKA - KIVIKAUSI)

<i>Kohteen nimi</i>	Latosaari 3
<i>Kunta/Kaupunki</i>	Nokia
<i>Kylä</i>	Keho
<i>Tila</i>	Pappila 1:8
<i>Tontti</i>	-
<i>Virallinen kiinteistötunnus:</i>	-
<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Irtolöytö
<i>Muinaisjäännöstyyppin tarkenne</i>	-
<i>Kohteen ajoitus</i>	Kivikausi
<i>Rauhoitusluokka</i>	-
<i>Luokitusehdotus</i>	3
<i>Muinaisjäännösrekisterinumero</i>	-
<i>Inventointiaika</i>	5.9. ja 6.9.2006
<i>Muinaisjäännösalueen laajuus</i>	noin 125 m ²
<i>Arvion perusteet</i>	Paikalla sijaitseva painanne on todennäköisesti syntynyt historiallisella ajalla. Paikalla sijainnut muinaisjäännös on todennäköisesti tuhoutunut.
<i>Ehdotus suoja-alueeksi</i>	-
<i>Suojelutoimenpiteet kentällä</i>	-
<i>Havaintomahdollisuudet</i>	Kohtalaiset. Koekuopat kaivettiin metsämaastoon.
<i>Lähistön kohteita</i>	Kivikautinen asuinpaikka-alue Liukuslahti (mj. rek. nro 536010035) 800 m luoteeseen. Kivikautinen asuinpaikka-alue Sotkanvirta (mj. rek. nro 536010022)

200 m länteen.

Rautakautinen hautaröykkiöalue
Sotkanlinna (mj. rek. nro 536010017)
950 m pohjoiseen.

Pronssi- ja/tai rautakautinen röykkiö
Kirkkosaari (mj. rek. nro 536010023)
noin 850 m koilliseen.

Peruskarttalehti

PK 212305 NOKIA

Yhtenäiskoordinaatit

p = 6820 215

l = 3313 500

z = 85 m m.p.y.

Yhtenäiskoordinaatit

X = 6815 320

Y = 2473 490

z = 85 m m.p.y.

Etäisyystieto:

Nokian kirkolta noin 4,2 km
lounaaseen.

Löydöt:

KM 36017:2,3

Aiemmat löydöt:

-

Aikaisemmat tutkimukset:

-

Kaivaus

-

Tarkastus

-

Inventointi

-

Hoito

-

Kartat

Yleiskartta 6 MK 1:2000

Mustavalkonegatiivit

Digitaalikuvat

2 kpl (Pirkanmaan maakuntamuseo)

Kirjallisuus

Maansekaisen röykkiön pohjoispuolella havaittiin matala suorakaiteen muotoinen painauma. Pinaumaan kaivetuista koekuopista ilmeni, että painauman kohdalla on ollut aiemmin peltoa. Kyseessä todennäköisesti ei ole kivikautinen asuinpainanne, vaikka

paikalle kaivetuista kahdesta koekuopasta löydettiinkin kvartsi-iskoksia ja mahdollinen kaapimen katkelma. Painauma on ilmeisesti syntynyt alueen viljelyskäytön tuloksena tai sen jälkeen. Paikalla on mahdollisesti sijainnut kivikautinen asuinpaikka, joka saattaa olla tuhoutunut.

Kuva 12 (digitaalikuva 626). Kuvassa koekuopat 9 ja 10 kuvattu lounaasta.

Koekuoppa 9

Kuopasta löydettiin kaksi kvartsisiesinettä savensekaisesta multakerrostumasta (KM 36017:2). Kvartseista pienempi on mahdollisesti kaapimen terä.

0 – 15 cm

Turve

15 – 32 cm

Savensekainen multa

32 – 40 cm

savi

Koekuoppa 10

Kuopasta löydettiin ”savensekainen multa” -kerrostumasta viisi kvartsi-iskosta (KM 36017:3).

0 – 15 cm

Turve

15 – 32 cm

Savensekainen multa

HAVAINTOKOHTEET LATOSAARESSA

Maakumpu

Sijainti: P = 6820217 I = 3313499

Maansekainen pyöreähkö, noin 5 metriä halkaisijaltaan oleva, kumpu Latosaaren kaakkoisosassa erottuu parhaiten järveltä päin katsottaessa. Kummun päällä kasvaa kuusi. Kummun läheisyydessä käytettiin metallinilmaisinta, jonka ilmoittamalle kohdalle kummun kaakkoisreunaan kaivettiin koekuoppa 7. Tämän lisäksi kummun läheisyyteen kaivettiin koekuoppa 8. Kummun läheisyydestä ei tehty esihistoriallisia löytöjä. Kyseessä on mitä ilmeisimmin luontainen hiekkakumpare.

Kuva 13 (digitaalikuva 614). Kuvassa maakumpu. Kuvassa näkyvien linjakeppien kohdalle kaivettiin koekuopat. Kuvattu idästä 6.9.2006. Kuvaaja K. Luoto.

Koekuoppa 7

Sijainti: P = 6820221 I = 3313500

Kuopan koko oli 40 cm x 40 cm. Kuopassa oli suuria kiviä. Ei löytöjä.

Kerrokset:

0 – 15 cm

Turve

15 – 35 cm

Punainen hiekka

Koekuoppa 8

Sijainti: P = 6820209 I = 3313498

Kuopan koko oli 40 cm x 40 cm. Kuopassa oli runsaasti kiviä. Ei löytöjä.

Kerrokset:

0 – 10 cm

Turve

10 – 37 cm

Vaaleanruskea hiekka

Kaksi maakuoppa

Sijainti: P = 6820402 I = 3313469

Latosaaren itäosassa havaittiin kaksi kooltaan 1,5 m x 1,5 m olevaa maakuoppaa.

Kuopista kaivettu maa oli kasattu valliksi kuoppien reunalle. Kuoppien luoteispuolella on runsaasti lohkareisia kiviä. Rakennelman itäpäähän maakuopan reunaan tehtiin lapionpisto 1. Kyseessä on ilmeisesti historialliselle ajalle ajoittuva rakenne, jota on saatettu käyttää alun perin juureskuoppana. Nykyisin kuopassa oli jätemateriaalia.

Lapionpisto 101

Sijainti: P = 6820402 I = 3313469

Lapionpistossa havaittiin mullansekaista hiekkaa. Paikalla ollutta kuoppaa on käytetty viimeaikoina jätekuoppana.

Niemenkäski Latosaaren pohjoisosassa

Rakentamiselta ja peltotoiminnalta säästyneeseen niemenkäskiin saaren pohjoisosassa kaivettiin neljä lapionpistoa. Paikalla havaittiin pystykivi, jonka läheisyydestä etsittiin merkkejä muinaisjäännöksestä. Koekuoppien sijoittelussa käytettiin apuna metallinilmaisinta. Paikalla ei havaittu muinaisjäännöstä.

Lapionpisto 102

Sijainti: P = 6820479 I = 3313499

Lapionpistosta löydettiin moderni rautanaula, jota ei otettu talteen.

Kerrokset:

0 – 15 cm	Turve
15 – 20 cm	Hiekansekainen multa
20 – 25 cm	Ruskea hiesu

Lapionpisto 103

Sijainti: P = 6820469 I = 3313483

Kerrokset:

0 – 5 cm	Turve
5 – 30 cm	Punertava hiekka

Lapionpisto 104

Sijainti: P = 6820475 I = 3313498

Lapionpisto kaivettiin kolmion muotoisen kiven juurelle, sen länsipuolelle.

Kerrokset:

0 – 6 cm	Turve
6 – 30 cm	Hiekansekainen multa
30 cm ->	Savi

Lapionpisto 105

Sijainti: P = 6820478 I = 3313478

Lapionpisto tehtiin suuren maakiven eteläpuolelle nuotiopaikan läheisyyteen. Tästä syystä lapionpiston läheisyydessä oli modernia jättemateriaalia. Kuopan pohjalta paljastunut suuri kivi esti kuopan syvemmäksi kaivamisen.

Kerrokset:

0 – 15 cm

Hiiltä ja jättemateriaalia

15 – 25 cm

Harmaa hiekasekainen multa

Niemi Latosaaren luoteisosassa

Latosaan luoteisrannalla on länttä kohti työntyvä pieni niemi. Niemeen tehtiin kolme lapionpistoa. Lapionpistojen maannokset olivat luontaisia ja niistä ei tehty arkeologisesti mielenkiintoisia löytöjä. Paikalla ei havaittu muinaisjäännöistä.

Lapionpisto 107

Kerrokset:

0 – 5 cm

Turve

5 – 25 cm

Hiekasekainen multa

Lapionpisto 108

Kerrokset:

0 – 5 cm

Turve

5 – 25 cm

Hiekasekainen multa

Lapionpisto 109

Kerrokset:

0 – 10 cm

Turve

10 – 30 cm

Hiekasekainen multa

YHTEENVETO

Osainventoidulta alueelta tunnetaan entuudestaan kolme röykkiötä. Näiden lisäksi alueella havaittiin merkkejä kivikautisesta asutuksesta.

Kehon Pappilan alueen röykkiöiden 1-3 muinaisjäännösalueen rajaaminen koekaivauksin on tulevaisuudessa tarpeellista. Rajaaminen on perusteltua koska, röykkiö 1:n läheisyydestä löydettiin peltoalueen pintapoiminnan yhteydessä palaneen luun kappaleita, röykkiön 2:n ulkopuolelta on dokumentoitu hautauksia ja röykkiö 3 pohjoispuolelta havaittiin vuoden 1995 tutkimuksissa kiveys, joka saattaa olla hautalatomus.

Pappilan läheisiltä peltoalueilta saatiin talteen runsaasti pintapoimintalöytöjä korkeuskäyrä 85 m mpy yläpuolelta, mutta peltoalueelle kaivetuista koekuopista ei löydetty kiinteästä muinaisjäännöksestä kertovaa kulttuurikerrosta. Paikalla on saattanut sijaita kivikautinen asuinpaikka, josta saattaa olla pieniä osia jäljellä. Sen sijaan Kehon Pappilan pihapiiriin kaivetussa koekuopassa 35 havaittiin kaksi kulttuurikerrosta, joista ainakin ylempi liittyy pappilan alueen historiallisen ajan toimintaan. Kerroksista alempi saattaa olla kivikautinen kuopasta löydetyin kvartsi-iskoksen perusteella. Inventoinnissa tulkittiin peltoalueella sijaitsevan kivikautisen muinaisjäännöksen kuuluvan luokkaan 3 ja Pappilan pihapiirin muinaisjäännöksen luokkaan 2: peltoalueella muinaisjäännös tulkittiin tuhoutuneeksi, mutta Pappilan piha-alueella muinaisjäännöstä saattaa olla vielä jäljellä.

Muinaisjäännösstatukseltaan epävarma kohde on Latosaaren lounaisosassa havaittu maakumpu. Lounaisosan kummun päälle lakialueen länsiosaan kaivetusta koekuopasta tehtiin havainto kulttuurikerroksesta, minkä yhteydestä saatiin talteen kvartsi-iskos. Kulttuurikerrosta ja kvartsi-iskosta voitaisiin pitää merkinä kivikautisesta asuinpaikasta. Kuitenkin kohdetta pidetään ns. tentatiivikohteena erikoisen muotonsa ja sijaintinsa johdosta. Kummun vastarannalla Luotosaarella sijaitsee osa kivikautisesta muinaisjäännöksestä Sotkanvirta. Latosaaren kivikautisesta asutuksesta kertovat myös koekuopista 9 ja 10 löydetyt kvartsi-iskokset ja esineet. Niitä ei kuitenkaan löydetty minkään rakenteen tai kulttuurikerroksen yhteydestä, joten ne on tulkittu tässä raportissa irtolöydöiksi.

Saaren kaakkoisrannalla sijaitsevat kivilatomus ja kiviröykkiöt ovat ilmeisesti ihmisen tekemiä, mutta niiden ajoitusta ei pystytty inventoinnin yhteydessä päättelemään. Niitä on syytä tarkastella mahdollisina muinaisjäännöksinä, koska niiden kaltaisesta röykkiöistä läheisestä Kirkkosaaresta on tehty rautakautisia löytöjä.

LYHENTEET

HYAL = Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen monisteita

KM = Kansallismuseo

MV/AO = Museovirasto, arkeologian osasto

SM = Suomen museo

SMYA = Suomen muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja.

TYA = Turun yliopisto, arkeologian oppiaineen arkisto

LÄHDELUETTELO

Arkistolähteet

Pirkanmaan maakuntamuseo

Pukkila, Jouko 2001. Nokia. Liukuslahden ja Pitkäniemen arkeologinen inventointi 2000.

Turun yliopisto, Arkeologian laitoksen topografinen arkisto

Hakanpää, Päivi 1998a. Kertomus Nokian Hauroisten Sotkanlinnan röykkiön kaivauksista 3.6. – 12.7.1996.

Hakanpää, Päivi 1998b. Kertomus Nokian Hauroisten Sotkanlinnan röykkiön kaivauksista ja sen ympäristön koetutkimuksista 23.6. – 25.7. 1997.

Kumpulainen, Miikka 1998. Kertomus Nokian Hauroisten Sotkanlinna röykkiö nro. 3 kaivauksista ja kalliomäen viereisen pellon koetutkimuksista.

Rajala, Ulla 1991. Nokia, Keho, Pappila. kertomus rautakautisen hautaraunion puolikkaan tutkimuskaivauksista 3.6. – 26.7.1991.

Spoof, Leena 1991. Nokia, Keho, Pappila. Rautakautisen hautaraunion (osa) tutkimuskaivaus 23.7. – 10.8.1990.

Sipilä, Marja 1995. Rautakautisen kalmiston koekaivaus ja kaivaus 6.6.-29.7.1994.

Sipilä, Marja 1996. Nokia, Keho, Pappila. Kertomus rautakautisen kalmiston kaivauksista 26.6 – 28.7.1995.

Tupala, Ulla 1994. Nokia, Keho, Pappila. Rautakautisen hautaraunion puolikkaan tutkimuskaivaus 3.6. – 26.7.1991.

Museovirasto, Arkeologian osaston topografinen arkisto

- Erä-Esko Aarni 1948. Nokian kauppalan ja entisen Pohjois-Pirkkalan pitäjän Tampereen kaupunkiin liitettyjen osien kiinteät muinaisjäännökset.
- Kivikoski, Ella 1935. Koekaivaus Pirkkalan Kehon Kirkkosaarella 20 p:nä kesäkuuta 1935.
- Pukkila, Jouko 2001. Liukuslahden ja Pitkäniemen arkeologinen osainventointi 2000.
- Renvall, Erkki 1985. Nokian kaupungin inventointi 1985.
- Rinne, Juhani 1904. Pirkkala, Keho. Tarkastuskertomus.
- Rinne, Juhani 1906. Kehon kalmisto Pirkkalassa.

Kirjallisuus

- Blomster, Pontus 1987. Nokian seurakunnallisia vaiheita keskiajalta nykypäivään. Nokia.
- Rinne, Juhani 1907. Rautakauden löytöjä Kehon kappalaisen virkatalon maalta Pirkkalasta. SM XIV.
- Saarenheimo, Juhani 1974. Vanhan Pirkkalan historia. Tampere.
- Salmo, Helmer 1952. Satakunnan historia II, rautakausi. Vammala.
- Suvanto, Seppo 1973. Satakunnan historia. Pori.

Kartat

- Pirkanmaan vesireitit, Pyhäjärvi – Äetsänkoski -alue 1987. Tampereen seutukaavaliitto, julkaisu B 130.
- Maataloudellinen maaperäkarta 212305 NOKIA (1957). Maanmittaushallituksen kivipaino.

KARTTALUETTELO

NOKIA, KEHO, PAPPILA JA LATOSAARI

OSAINVENTOINTI 2006

Kartta 1: Nokia, Keho. Tutkimusalueen sijaintikartta. MK 1:200000	5
Kartta 2: Yleiskartta Nokian Kehon osainventointialueen sijainnista ja lähialueen muinaisjäänöksistä. MK 1 :10 000	6
Kartta 3: Yleiskartta Pappilan alueen röykkiöistä. MK 1: 2000	62
Kartta 4: Yleiskartta Nokian Kehon Pappilan alueen pelloille kaivettujen koekuoppien sijainnista. MK 1: 2000	63
Kartta 5: Yleiskartta pintapoimintalöytöjen levinnästä Nokian Kehon Pappilan peltoalueella. MK 1 : 2000	64
Kartta 6: Yleiskartta Nokian Kehon Latosaarella havaituista rakenteista. MK 1 : 2000	65
Kartta 7: Yleiskartta Nokian Kehon Latosaaren kaivetuista koekuopista. MK 1 : 2000	66
Kartta 8: Kartta muinaisjäänöskohteista. MK 1 : 2500	67

NEGATIIVILUETTELO

NOKIA, KEHO, PAPPILA JA LATOSAARI

OSAINVENTOINTI 2006

Valokuvat on kuvannut Kalle Luoto

Kuvat on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston arkistoon

Kuvan numero	Kuvan aihe	Kuvaus suunta	Päivämäärä
141965	Yleiskuva röykkiö 2:sta läheisen omakotitalon purkamisen jälkeen.	SE	22.9.
141966	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta. Kuvattu röykkiö 1:n suuntaan.	N	22.9.
141967	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta. Taustalla näkyvässä metsässä röykkiö 3.	NE	22.9.
141968	Yleiskuva röykkiö 2:n ympäristöstä.	SE	22.9.
141969	Yleiskuva inventointialueen eteläosasta. Oikealla Pappilan pihapiiriä.	SSW	22.9.
141970	Yleiskuva inventointialueesta.	S	22.9.
141971	Yleiskuva inventointialueen eteläosasta.	E	22.9.
141972	Yleiskuva röykkiö 1:n ympäristöstä.	NW	22.9.
141973	Yleiskuva röykkiö 3:n ympäristöstä.	S	22.9.
141974	Yleiskuva Pappilan pihasta.	NNW	22.9.
141975	Yleiskuva Pappilan pihasta.	N	22.9.
141976	Röykkiö 2:n koillispuolella olleen omakotitalon purkaminen. Röykkiö 2 kuvassa keskellä.	SE	19.9.
141977	Röykkiö 2:n koillispuolella olleen omakotitalon purkaminen. Röykkiö 2	S	19.9.

	kuvassa vasemmalla.		
141978	Inventointialueen pohjoisosassa sijaitseva röykkiö 2.	SSE	6.9.
141979	Yleiskuva inventointialueen eteläosasta. Taustalla Latosaari.	N	6.9.
141980	Yleiskuva inventointialueesta. Pappilan pihapiiri kuvan oikeassa laidassa.	SSW	6.9.
141981	Yleiskuva inventointialueesta.	SSE	6.9.
141982	Yleiskuva Latosaaren maansekaisesta kummusta.	E	5.9.
141983	Yleiskuva kivilatomuksesta Latosaaren kaakkoisosassa. Taustalla Pyhäjärvi.	SW	5.9.
141984	Lähikuva Latosaaren kaakkoisosan latomuksen itäosan nelikulmaisesta kolosta.	SW	5.9.

DIGITAALIKUVALUETTELO

NOKIA, KEHO, PAPPILA JA LATOSAARI

OSAINVENTOINTI 2006

Valokuvat on kuvannut Kalle Luoto, lukuun ottamatta kuvaa 685.

Kuvat on tallennettu Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikön kokoelmiin

Kuvan numero	Kuvan aihe	Kuvaus suunta	Päivämäärä
601	Nokia, Latosaari, Koekuoppa 1. Kuopassa havaittiin hiilenmuruja ja palanutta maata noin 25 cm syvyydessä.	S	4.9.
602	Nokia, Latosaari, Koekuoppa 1. Kuopassa havaittiin hiilenmuruja ja palanutta maata noin 25 cm syvyydessä.	S	4.9.
603	Koekaivettu alue Latosaaren kunnan laella. Kuvassa koekuopat 2, 3 ja 4 merkittynä linjakepeillä.	W	4.9.
604	Koekaivettu alue Latosaaren kunnan laella. Kuvassa koekuopat 2, 3 ja 4 merkittynä linjakepeillä.	W	4.9.
605	Latosaaaren kaakkoisosassa oleva kivilatomus.	SW	6.9.
606	Latosaaaren kaakkoisosassa oleva kivilatomus.	SW	6.9.
607	Latosaaaren kaakkoisosassa oleva kivilatomus.	SW	6.9.
608	Latosaaaren kaakkoisosassa oleva kivilatomus.	SW	6.9.
609	Latosaaaren kaakkoisosassa oleva kivilatomus.	SW	6.9.
610	Latosaaaren kaakkoisosassa oleva	SW	6.9.

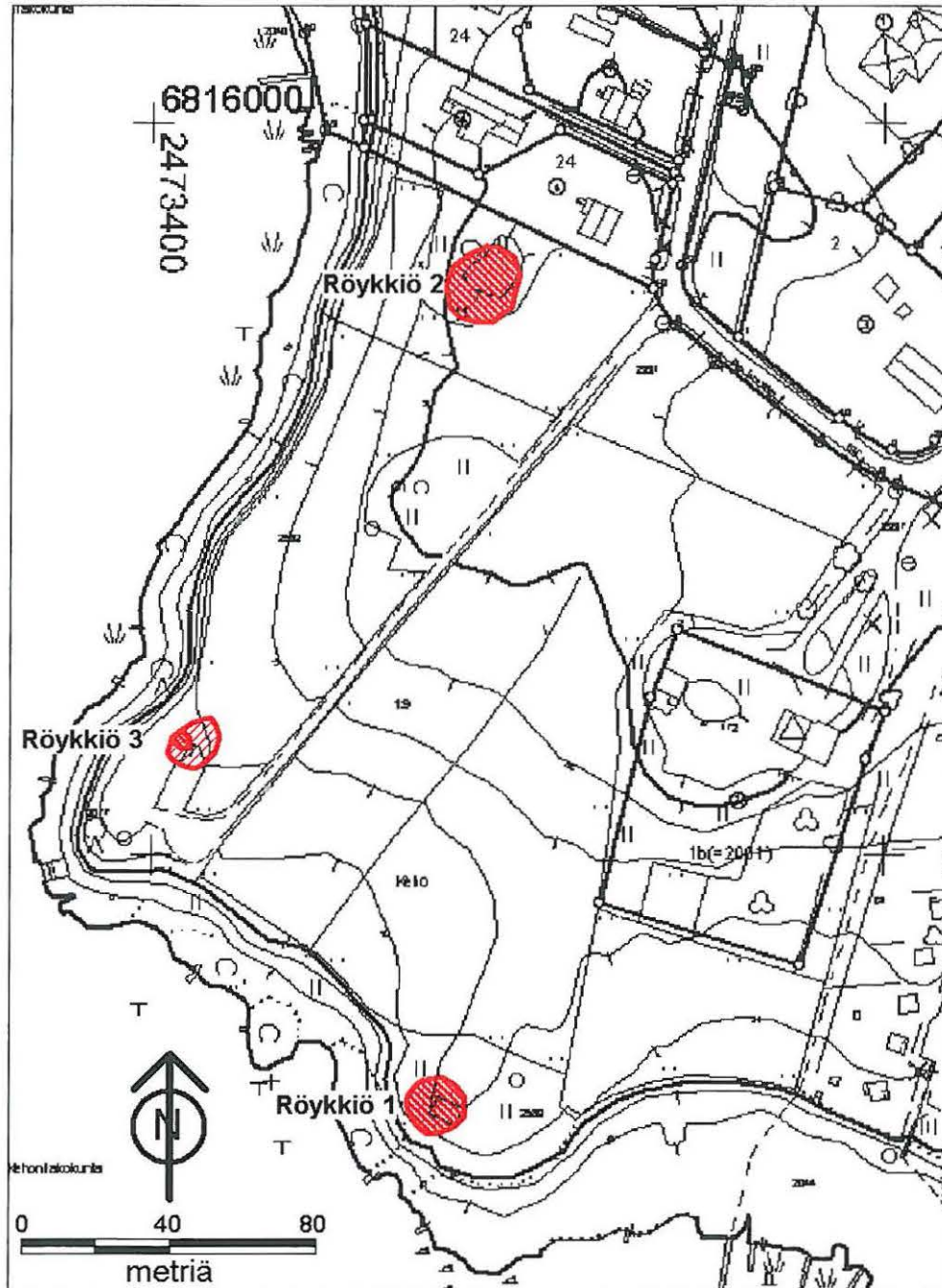
	kivilatomus. Kuvassa vasemmalla Riia Siltanen.		
611	Latosaaren kaakkoisosassa oleva kivilatomus puhdistettuna. Latomus näyttää päättyvän röykkiöön.	SW	6.9.
614	Maakumpu Latosaaren kaakkoisosassa kivilatomuksen pohjoispuolella.	E	6.9.
617	Latosaaren kaakkoisrannan kiviraunio 1.	SW	6.9.
618	Latosaaren kaakkoisrannan kiviraunio 1.	SW	6.9.
623	Kiviraunio 3.		6.9.
624	Kiviraunio 3.		6.9.
625	Kiviraunio 3.		6.9.
626	Latosaareissa olevaan maakuoppaan kaivetut koekuopat 9 ja 10.	SW	6.9.
628	Latosaareissa olevaan maakuoppaan kaivetut koekuopat 9 ja 10.	N	6.9.
629	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta. Kuvattu röykkiön 1 läheisyydestä.	E	6.9.
630	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta. Kuvattu röykkiön 1 läheisyydestä.	SE	6.9.
631	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta. Kuvattu röykkiön 1 läheisyydestä.	S	6.9.
633	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta. Kuvattu pellon keskellä olevalta saarekkeelta.	NW	6.9.
634	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta. Kuvattu pellon keskellä olevalta saarekkeelta.	N	6.9.
635	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta. Kuvattu pellon keskellä olevalta saarekkeelta.	NE	6.9.
636	Nokian Kehon röykkiö 2.	SE	6.9.
653	Röykkiö 2 läheisen omakotitalon	SE	19.9.

	purkutyön aikana.		
654	Röykkiö 2 läheisen omakotitalon purkutyön aikana.	SE	19.9.
655	Nokian Kehon röykkiö 2.	E	19.9.
656	Nokian Kehon röykkiö 2.	E	19.9.
657	Röykkiö 2 läheisen omakotitalon purkutyön aikana.	E	19.9.
674	Nokian Kehon Pappilan pihapiiriä. Vasemmalla lipputanko, oikealla Hanna-Leena Salminen valmistelelee koekuoppien kaivamista.	NW	22.9.
675	Nokian Kehon Pappilan pihapiiriä.	N	22.9.
676	Nokian Kehon Pappilan pihapiiriä.	NE	22.9.
677	Nokian Kehon Pappilan asuinrakennuksen sisäänkäynnin edessä, rakennuksen pohjoispuolella, on maakumpu, joka vaikuttaisi liittyvän paikalla aiemmin sijainneeseen rakennukseen.	W	22.9.
680	Pappilan pihapiiriin kaivetun koekuoppa 35:n kulttuurikerrokseksi tulkittu maannos.	SW	22.9.
681	Pappilan pihapiiriin kaivetun koekuoppa 35:n kulttuurikerrokseksi tulkittu maannos.	SW	22.9.
682	Pappilan pihapiiriin kaivetun koekuoppa 35:n kulttuurikerrokseksi tulkittu maannos.	SW	22.9.
683	Pappilan pihapiiriin kaivetun koekuoppa 35:n kulttuurikerrokseksi tulkittu maannos.	SW	22.9.
685	K. Luoto kaivamassa koekuoppaa numero 35. Kuvaaja H.-L. Salminen.	SE	22.9.
687	Pappilan pihapiiri koekuoppien kaivamisen jälkeen.	E	22.9.

688	Pappilan pihapiiri koekuoppien kaivamisen jälkeen.	SE	22.9.
689	Pappilan pihapiiri koekuoppien kaivamisen jälkeen.	SE	22.9.
741	Röykkiö 3.	S	13.10
742	Röykkiö 1:n ympäristöä.	NW	13.10
743	Röykkiö 1:n ympäristöä.	NW	13.10
744	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta.	SE	13.10
745	Yleiskuva inventoidusta peltoalueesta.	S	13.10

KARTAT

Kartta 3: Yleiskartta Pappilan alueen röykkiöistä. MK 1: 2000

Nokia, Keho, Pappila

Osainventointi 2006

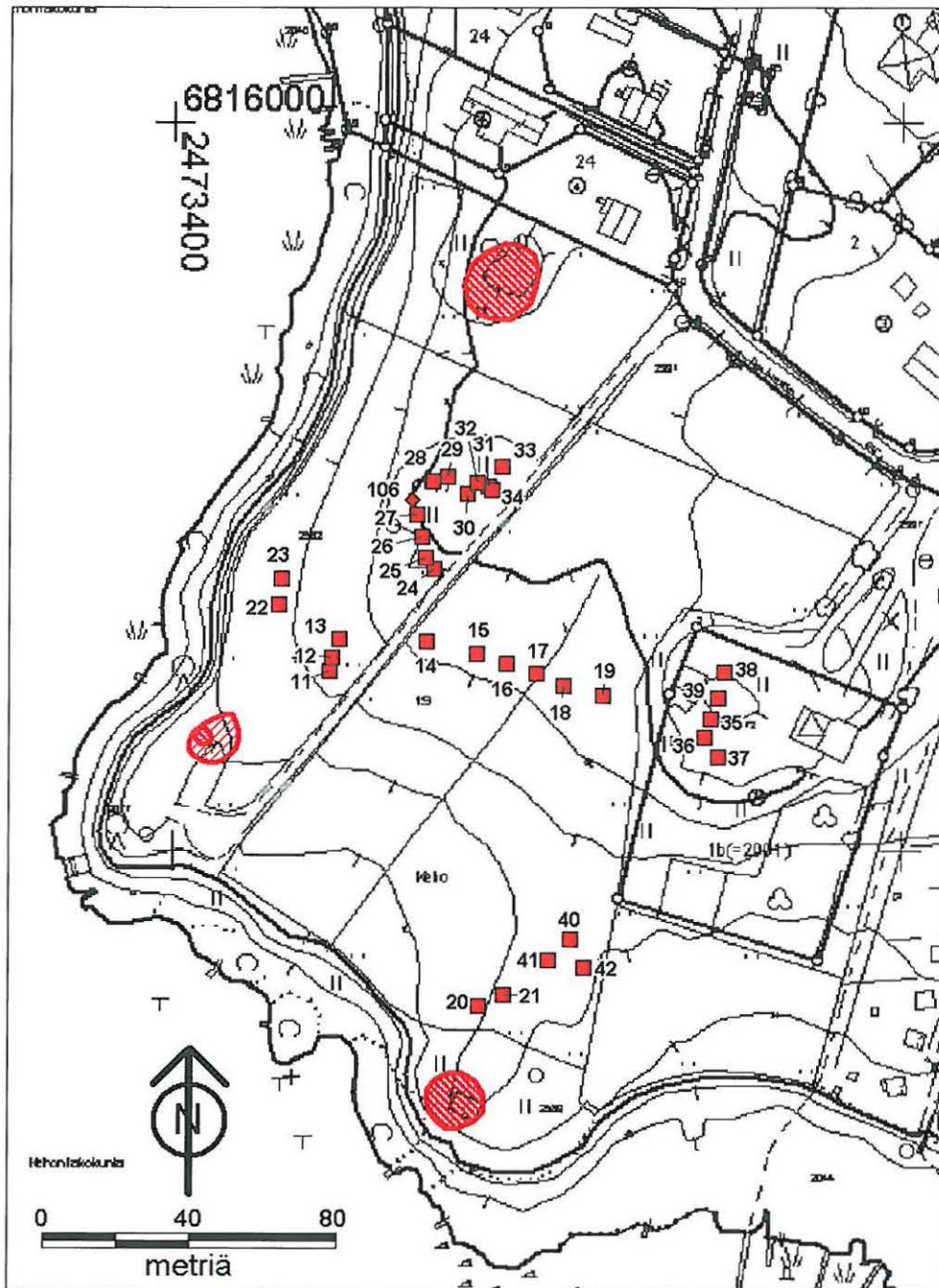
Kalle Luoto

Pohjakartta: Nokian kaupunki

Karttaselite

- Latomus
- Röykkiö

Kartta 4: Yleiskartta Nokian Kehon Pappilan alueen pelloille kaivettujen koekuoppien sijainnista. MK 1: 2000

Nokia, Keho, Pappila

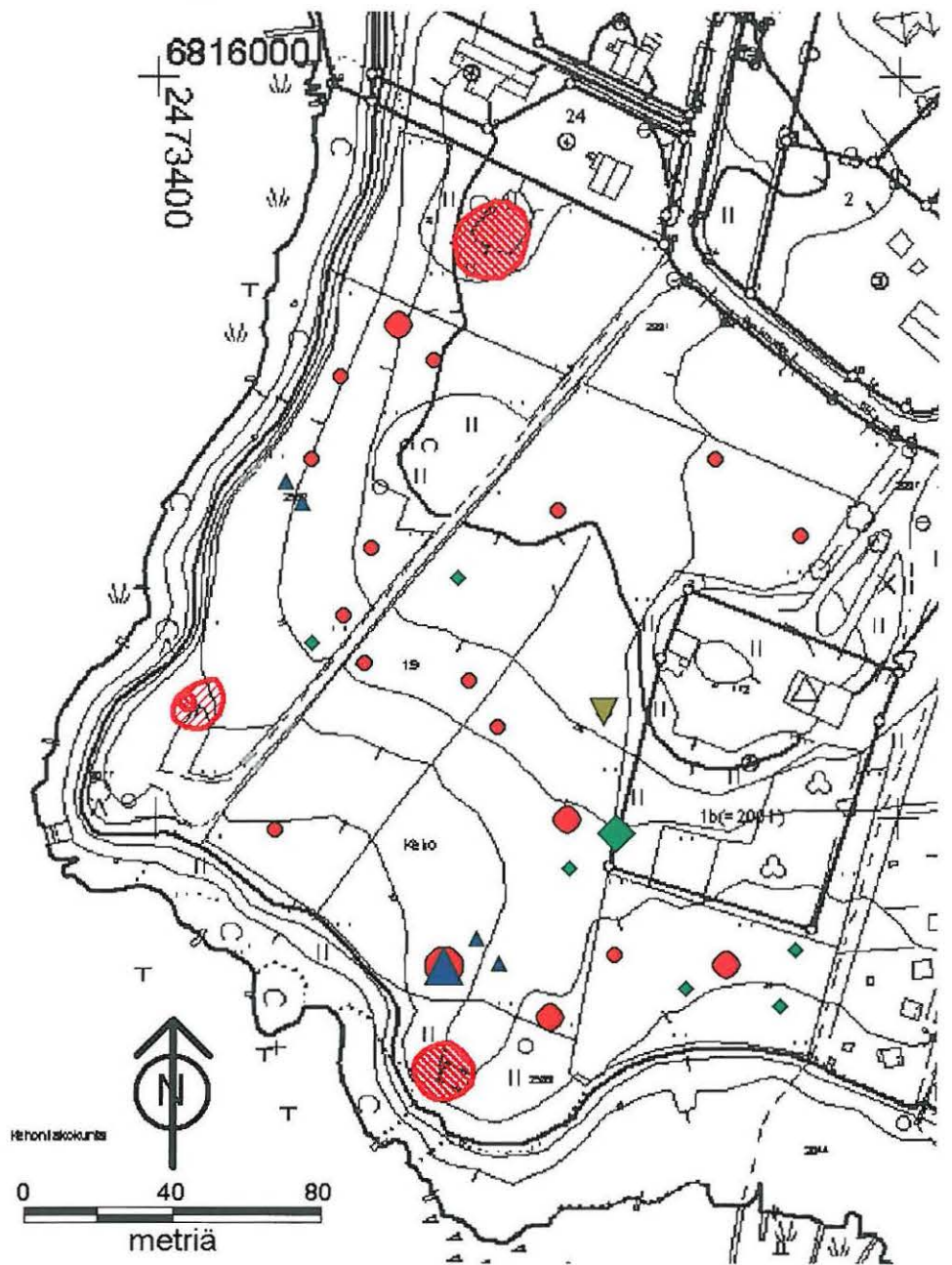
Osainventointi 2006

Kalle Luoto

Pohjakartta: Nokian kaupunki

Kartan selite	
■	Koekuoppa
◆	Lapionpisto
	Latomus
	Röykkiö

Kartta 5: Yleiskartta pintapoinnintalöytöjen levinnästä Nokian Kehon Pappilan peltoalueella. MK 1 : 2000

Nokia, Keho, Pappila

Osainvointi 2006

Kalle Luoto

Pohjakartta: Nokian kaupunki

Rakenteet

- Röykkiö
- Latomus

Kvartsi-iskokset
Kappale määrä

- 4
- 2
- 1

Keramiikka
Kappale määrä

- 1

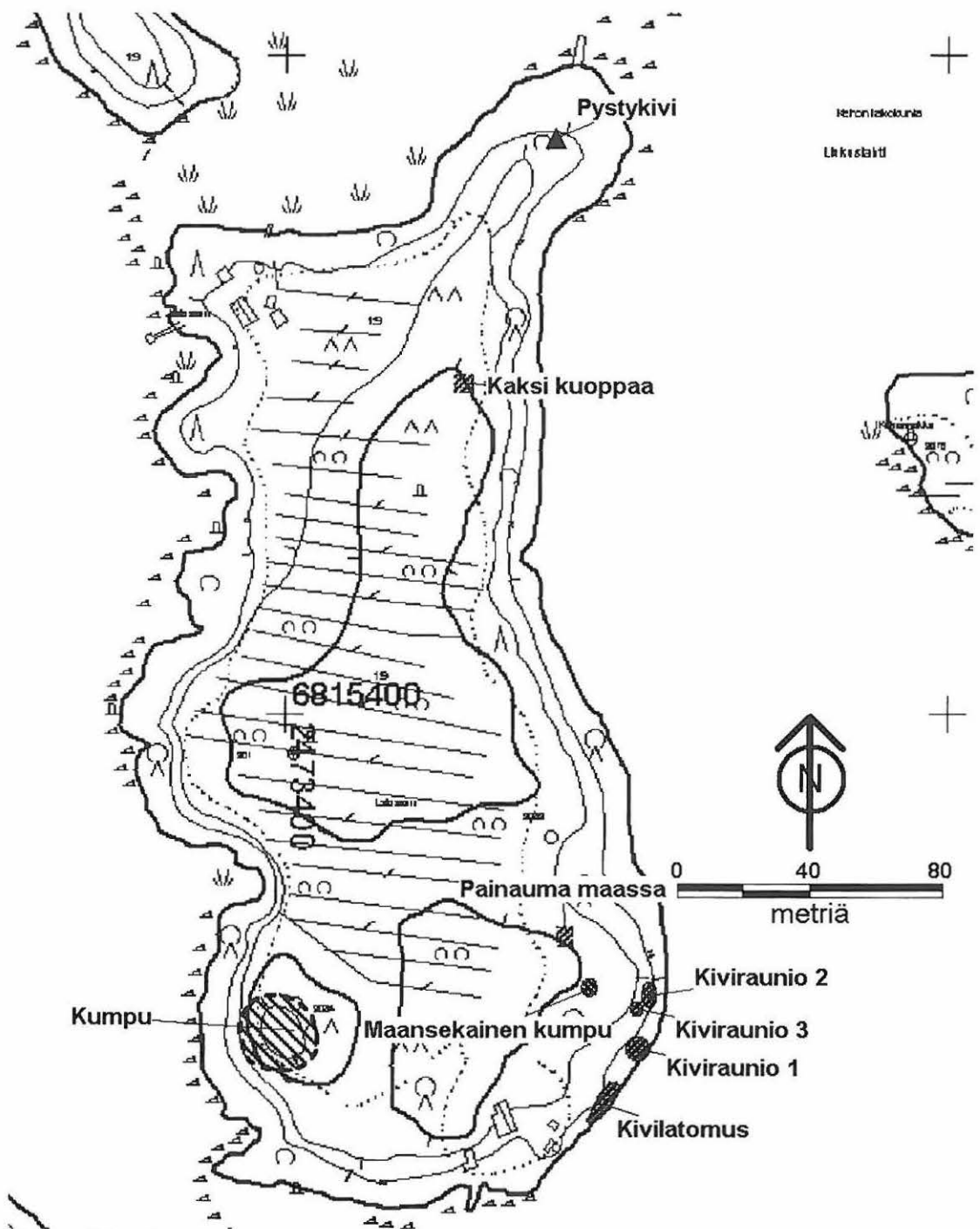
Palanut luu
Kappale määrä

- 5
- 1

Pii
Kappale määrä

- 2
- 1

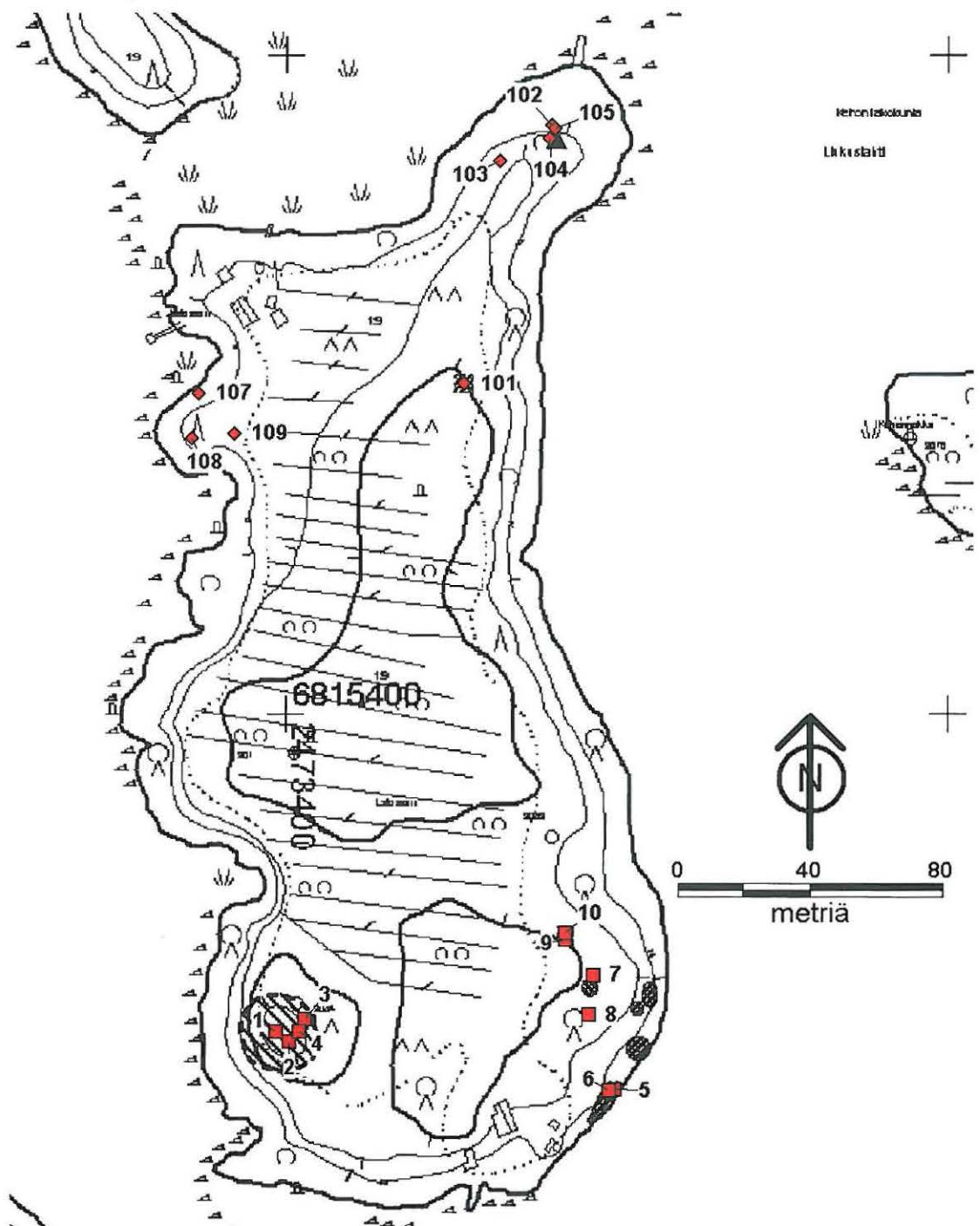
Kartta 6: Yleiskartta Nokian Kehon Latosaassa havaituista rakenteista. MK 1 : 2000

Nokia, Keho, Pappila
 Osainventointi 2006
 Kalle Luoto
 Pohjakartta: Nokian kaupunki

- Rakenteet**
- Pystykivi
 - Maakuoppa
 - Maakumpu
 - Kiviraunio
 - Kumpu

Kartta 7: Yleiskartta Nokian Kehon Latosaaren kaivetuista koekuopista. MK 1 : 2000

Nokia, Keho, Pappila
 Osainventointi 2006
 Kalle Luoto
 Pohjakartta: Nokian kaupunki

Koekuopat

- Koekuoppa
- ◆ Lapionpisto

Rakenteet

- ▲ Pystykivi
- ▨ Maakuoppa
- ▩ Maakumpu
- ▧ Kiviraunio
- ▤ Kumpu

Kartta 8: Kartta muinaisjännöskohteista. MK 1 : 2500

KUVATAULU

NOKIA, KEHO, PAPPILA JA LATOSAARI

OSAINVENTOINTI 2006

141965. Yleiskuva röykkiö 2:sta läheisen oviaukon jälkeen purkamisen jälkeen. SE. 22.9.

141968. Yleiskuva röykkiö 2:n ympäristöstä. SE. 22.9.

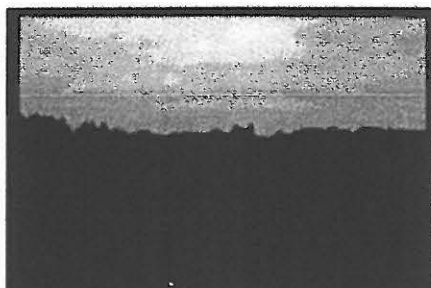
141966. Yleiskuva inventointipaikasta peltoalueesta. Kuvattu röykkiö 1:n suunnasta. N. 22.9.

141969. Yleiskuva inventointipaikasta peltoalueesta. Oikealla Pappilan pöytäpiiriä. SSW. 22.9.

141967. Yleiskuva inventointipaikasta peltoalueesta. Taustalla näkyvästä metsästä röykkiö 3. NE. 22.9.

141970. Yleiskuva inventointipaikasta. S. 22.9.

141971. Yleiskuva inventointialueen eteläosasta. E. 22.9.

141974. Yleiskuva Pappilan pihasta. NNW. 22.9.

141972. Yleiskuva röykkiö 1:n ympäristöstä. NW. 22.9.

141975. Yleiskuva Pappilan pihasta. N. 22.9.

141973. Yleiskuva röykkiö 3:n ympäristöstä. S. 22.9.

141976. Röykkiö 2:n kaulluspuolella olevan omakotitalon puolesta. Röykkiö 3 kuvassa keskellä. SE. 19.9.

141977. Røykkis 2:n koillispuolella olevat omakotitalon puutarhat. Røykkis 2 kuvassa vasemalla. S. 19.9.

141980. Yleiskuva inventointialueesta. Pappilan pihapiiri kuvan oikeassa laidassa. SSW. 6.9.

141978. Inventointialueen pohjoisosassa sijaitseva røykkis 2. SSE. 6.9.

141981. Yleiskuva inventointialueesta. SSE. 6.9.

141979. Yleiskuva inventointialueen eteläosasta. Tanssilla Laitozari. N. 6.9.

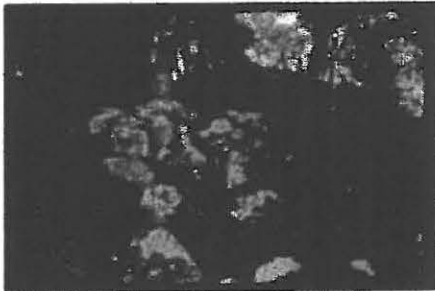

141982. Yleiskuva Laitozaren määntöalasta kumusta. E. 3.9.

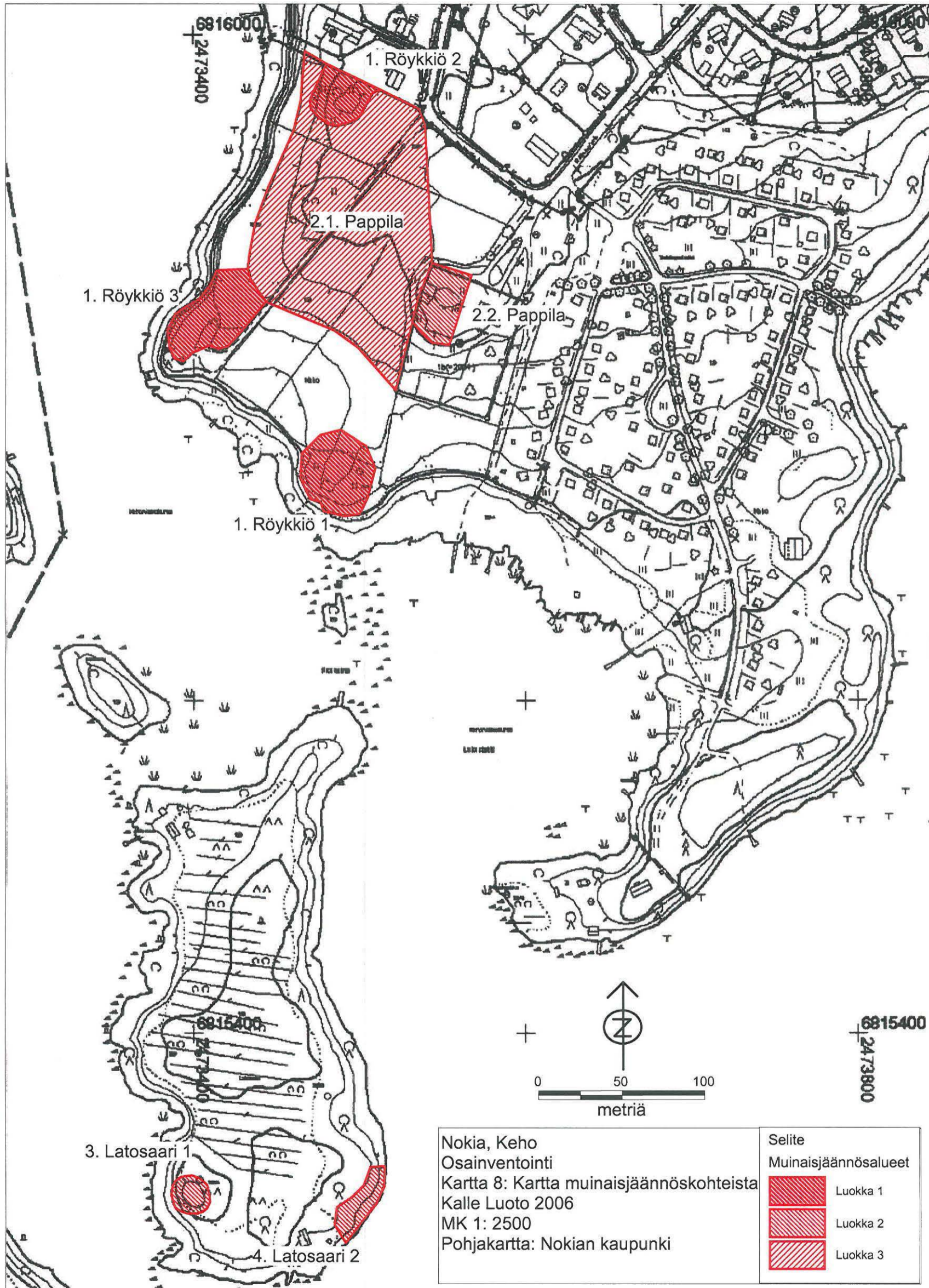

141983.

Yläiskun kivilatomuksesta Latosjärven
kaakkoisosassa. Tasaalla Pyhäjärvi. SW. 3.9.

141984. Lähiokuva Latosjärven kaakkoisosan
latomuksen itäosan neokoolmuisesta koloista
SW. 3.9.

Nokia, Keho
 Osainventointi
 Kartta 8: Kartta muinaisjäännöskohteista
 Kalle Luoto 2006
 MK 1: 2500
 Pohjakartta: Nokian kaupunki

Selite	
Muinaisjäännösalueet	
	Luokka 1
	Luokka 2
	Luokka 3